

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Hudební umění

Hudební produkce

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**ROZHLASOVÉ VYSÍLÁNÍ V DOBĚ MULTIMEDIÁLNÍCH
PROSTŘEDKŮ**

Eliška Zamouřilová

Vedoucí práce: MgA. Marek Šulc

Oponent práce: prof. PhDr. Jiří Štílec, CSc.

Datum obhajoby: 9. června 2022

Přidělovaný akademický titul: MgA.

Praha, 2022

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Art of Music

Music Management

MASTER'S THESIS

RADIO BROADCASTING IN THE AGE OF MULTIMEDIA

Eliška Zamouřilová

Thesis advisor: MgA. Marek Šulc

Examiner: Prof. PhDr. Jiří Štílec, CSc.

Date of thesis defense: 9 June 2022

Academic title granted: MgA.

Prague, 2022

Prohlašuji, že jsem magisterskou práci na téma

Rozhlasové vysílání v době multimediálních prostředků

vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy, tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Poděkování

Na tomto místě bych zprvu ráda poděkovala svému vedoucímu práce Marku Šulcovi, který mi vždy dokázal poradit, jakou cestou se mám ubírat a měl se mnou velkou trpělivost, a také kolegovi a kamarádovi Martinu Šulcovi, jenž byl původním strůjcem tohoto tématu a neustálým podporovatelem. Velké díky patří i mému okolí, které mi bylo po celou dobu oporou.

Evidenční list

Uživatel stvrzuje svým podpisem, že tuto práci použil pouze ke studijním účelům a prohlašuje, že jí vždy řádně uvede mezi použitými prameny.

[illegible]

Abstrakt

Autorka se v diplomové práci zabývá rozhlasovým vysíláním v době multimediálních prostředků. Cílem je zmapovat rozhlasový trh, zjistit, zda a jak poslouchá široká veřejnost rádio, a jaký má rozhlas v dnešní době postavení na trhu. Důležitou součástí je i kapitola o rozhlasových kvótách, které jsou zaváděny v okolních zemích Evropské unie a v zámoří, a také v neposlední řadě analýza čtyř rozhlasových stanic, které jsou si vzájemně podobné, ale přece jen se v některých aspektech liší.

Klíčová slova

rozhlas, poslechovost, multimédium, kvóty

Abstract

The diploma thesis deals with radio broadcasting in the age of multimedia. The aim is to map the radio market, to find out whether and how the public listens to radio, and what is the position of radio in the market today. An important part of this is a chapter on radio quotas that are being introduced in neighbouring countries of the European Union and overseas, and last but not least, an analysis of four radio stations that are similar to each other yet differ in some aspects.

Key words

radio, listenership, multimedium, quotas

Obsah

1	Úvod	8
2	Historie rozhlasu	9
2.1	Vysílání v Československu	9
2.2	Dnešní užívání rozhlasu.....	11
3	Druhy šíření zvukového signálu	13
3.1	Analogové vysílání	13
3.2	Vysílání DAB a DAB+	13
3.3	Internetová rádia	15
4	Rozdělení rozhlasového trhu	16
4.1	Veřejnoprávní média	16
4.2	Soukromá média.....	17
5	Rozhlasové stanice	20
5.1	Celoplošné.....	20
5.2	Regionální.....	23
5.3	Nadregionální	25
5.4	Instore rádia	27
6	Poslechovost rádií	29
6.1	Metoda měření poslechovosti	33
7	Rozhlasové kvóty.....	38
7.1	Česká republika	38
7.2	Situace v zahraničí	39
7.3	Argumenty pro a proti	43
8	Analýza dvou českých rádií s britskými ekvivalenty	46
8.1	Český rozhlas Vltava x BBC Radio 3	46
8.2	Classic Praha x Classic FM	53
8.3	Shrnutí.....	58
9	Závěr.....	60
10	Zdroje.....	61
11	Seznam příloh.....	72

1 Úvod

Tato diplomová práce pojednává o rozhlasovém vysílání v době multimediálních prostředků. Tím je myšlen poslech rádia skrze jiné médium, než je klasické přenosné rádio. To je sice v dnešní době stále používáno, ale mírný úbytek majitelů tohoto přístroje je očividný. Není to nikterak překvapivé, spíše je to logické. Stejně tak jako technologie postupují rychle kupředu, tak i lidé se adaptují. Z analogového vysílání přecházíme na digitální, které je kvalitnější a hlavně efektivnější. Místo přenosných rádií volíme počítače, mobily nebo tablety, na kterých si můžeme většinu rádií spustit přes jejich webové aplikace kdekoli a kdykoli.

V rámci této práce autorka zpracovala i dotazník, který podává přehled veřejného mínění. Autorka se respondentů ptala, jestli rádio ještě poslouchají, jestli ho vlastní a také kde si ho pouští. Další otázka byla mířena na rozhlasové kvóty, které zatím nebyly v České republice zavedeny, ale několik let se o nich intenzivně diskutuje. Stejně tak přechod z analogového na digitální vysílání nebyl zatím stále dovršen. Důvodem jsou i sami soukromí provozovatelé, kteří by tím mohli přijít o velké příjmy peněz a posluchače. Cílem práce je také porovnání dvou českých rozhlasových stanic s jejich zahraničními protějšky. V tomto případě si k nim autorka vybrala dvě britská rádia, která jsou svým směřováním podobná těm českým.

Zajímavým fenoménem poslední doby, o kterém se také v práci autorka zmiňuje, jsou instore rádia, která začala vznikat na půdě supermarketů. Obchody si díky tomu začaly zakládat vlastní rozhlasová studia a redakce.

2 Historie rozhlasu

2.1 Vysílání v Československu

První rozhlasový pořad byl odvysílán 28. října 1919 z vojenské vysílací stanice, která byla umístěna na Petříně, pomocí slabé vojenské vysílačky. 18. května 1923 pak začalo pravidelné vysílání z poštovní radiostanice, nejprve z vypůjčeného stanu postaveného v pražských Kbعلích. Československo (dále jen ČSR) bylo jednou z prvních zemí Evropy, kde byly pravidelné rozhlasové relace zahájeny – první zemí byla Velká Británie.

Posléze byla Eduardem Svobodou, Ladislavem Šourkem, Josefem Strnadem a Milošem Čtrnáctým založena společnost Radiojournal, která nabyla dané vysílací licence od Ministerstva pošt a mohla vysílat do éteru. Příjmy společnost získávala z koncesionářských poplatků, díky nimž ostatně veřejnoprávní médium existuje dodnes. Na konci roku 1923 už měl Radiojournal 47 koncesionářů. Společnost také zavedla pravidelné veřejné vysílání, které se konalo každou neděli před budovou Národní politiky na Václavském náměstí, aby vzbudila zájem veřejnosti o rádio.

Pojem „rozhlas“ vznikl až v roce 1924, kdy společnost Radiojournal uveřejnila soutěž k pojmenování nového přijímače. Tento název se poprvé objevil v Národních listech, kde jej použil redaktor Richard Durdil. Do té doby se tomuto médiu říkalo broadcasting. V tom samém roce bylo zahájeno rozhlasové vysílání i v Brně, v následujícím roce pak odstartoval i každodenní program. Následovalo spuštění stanic v Bratislavě, Ostravě a Košicích.

V roce 1925 se poprvé přenášela skrz rádio opera Bedřicha Smetany – Dvě vdovy. Přelomový okamžik té doby, kdy technické vybavení bylo žalostné. V témže roce se také začalo vysílat v německém jazyce pro Němce, kteří se v ČSR usídlili. V dalších letech rozhlas přenášel jak pravidelné koncerty z lázeňských měst, tak sportovní utkání, vysokoškolské slety, pohádky pro děti, divadelní hry nebo přednášení poezie.

Důležitým milníkem bylo i založení orchestru Radiojournalu v roce 1926, který položil základní kámen dnešnímu Symfonickému orchestru Českého rozhlasu. O dva roky později nastal přelom v chápání ženského postavení v rádiích, a proto

mohly ženy zasednout za redaktorský pult a hlásat. Především se hledaly „altové hlasy, které zněly velmi lahodně a srozumitelně“¹

V roce 1933 se rozhlas přestěhoval do Vinohradské 12, kde sídlí Český rozhlas dodnes. Uživatelů vysílacího média neustále přibývalo, a tak již v roce 1937 množství koncesionářů překonalo hranici milionu. Tehdejší poplatek činil 10,- Kč.

S přicházející druhou světovou válkou, v roce 1939, se rozhodla britská BBC vysílat v českém jazyce pro šíření politických událostí. V Československu bylo zakázáno poslouchat zahraničí vysílání. Na přijímačích stál vždy dodatek: „*Pamatuji, že poslouchání zahraničního rozhlasu je zakázáno a trestá se kázní nebo i smrtí.*“² Československo již v tu dobu do zahraničí několik let vysílalo, ale bylo tomu zamezeno. V tom samém roce, kdy byl i vytvořen Protektorát Čechy a Morava, byl rozhlas sloučen s německým protektorátním vysíláním a kontrolu převzal Joseph Goebbels.

Po konci druhé světové války v roce 1945 vyzval rozhlas veřejnost k zahájení Pražského povstání a opět se obnovilo zahraniční vysílání. Další rok byl Československý rozhlas zestátněn a měl sloužit „lidu a komunistické straně“.³

V 50. letech vzniklo rádio Svobodná Evropa, které mělo svou pobočku i v Praze. V novém miléniu, v roce 2002, se však americký Kongres rozhodl o konci financování české pobočky rádia. Náhradníkem se stal Český rozhlas 6, kam přešla i část redaktorů ze Svobodné Evropy, a vysílá tak její programy.

Na začátku 60. let se začalo v Československu vysílat v modulaci FM, ve východní normě. V době Pražského jara probíhal boj o rozhlas, jenž byl okupován sovětskými vojáky, ale nadále se mu podařilo zachovat funkci a vysílat z jiných objektů rozhlasu.

V roce 1972 vznikla nová stanice Vltava, kde se prezentovala klasická hudba a literatura. Po sametové revoluci se rozhlas začal vzpamatovávat a držel se záměru přinášet veřejnosti objektivní informace a zpravodajství, zábavu a edukační programy.

¹ *Příběh rozhlasu* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: http://www.pribehrozhlasu.cz/tenkrat-v-rozhlasu/1928/1928_9

² KRUPÍČKA, Miroslav a Dita KŘÍŽOVÁ. *Historie rozhlasu v kostce* [online]. 25. říjen 2017 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://temata.rozhlas.cz/historie-rozhlasu-v-kostce-7983541>

³ tamtéž

Rok 1990 přinesl členství v Evropské vysílací unii EBU a o rok později byl Československý rozhlas ustanoven jako veřejnoprávní médium, které je (už od svého vzniku) financováno z koncesí. Od 90. let je možný vznik komerčních rádií. Velký zlom přišel v roce 1993, kdy se Slovensko odtrhlo od České republiky. Tím zaniklo Československo a s ním i Československý rozhlas, který se přejmenoval na Český rozhlas (ČRo). Pod ČRo vznikly tři celoplošné stanice: Radiožurnál, kde se vysílalo převážně zpravodajství, Praha (dnes vysílající pod názvem Dvojka), zábavná a poučná stanice pro rodiny, a Vltava, kde se přenášela výše zmíněná klasická hudba a literatura.

Na začátku nového milénia byl vybudován studiový dům ČRo vybaven moderními digitálními studii. Přestaly se tak používat magnetofonové pásky, které do té doby byly nenahraditelné. Za několik let se ČRo rozrostl o další dvě budovy, nyní se tedy jedná o komplex tří budov. Tato veřejnoprávní stanice vysílá v současné době analogově (FM/AM), digitálně (DAB), přes satelit, kabelový přenos a internetové připojení (možnost naladit na všech chytrých zařízeních).

Pokud bychom se měli zaměřit i na vývoj komerčních rádií od 90. let minulého století, tak ČRo přichází v této dekádě o své místo na výsluní. Začala ho válcovat rádia soukromých provozovatelů. Mezi lety 1990–1991 udělila Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (RRTV) prvních 15 vysílacích licencí, mezi prvními např. rádiu Evropa 2. Počet stanic postupně narůstal a v roce 1998 již existovalo 75 provozovatelů regionálních a lokálních stanic. Ve druhé polovině 90. let začalo probíhat síťování malých rozhlasových soukromých stanic. Tento proces znamenal propojení výše zmíněných stanic v několika oblastech – vlastnické, programové, know-how a obchodní. Příkladem programového síťování může být opět Evropa 2 – ta svůj program poskytovala regionálním stanicím, které tím tak doplňovaly vlastní vysílání.⁴

2.2 Dnešní užívání rozhlasu

S moderní dobou přichází i nespočet možností, jak poslouchat rádio. Není potřeba vlastnit klasický přijímač (přenosné rádio), ale stačí vlastnit jedno z technologických zařízení – chytrý telefon, počítač nebo tablet, na kterém se rádio snadno spustí.

⁴ *Vývoj v rozhlasové části mediální krajiny v České republice po roce 1997* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/02185798.pdf>

Výhodou těchto aplikací je, že není nutné poslouchat program ve vysílací době, ale máme možnost pustit si pořad i zpětně. Zároveň, i když je to překvapivé, rozhlasu ubývá posluchačstvo velmi pozvolně. Tento pomalý ústup můžeme vidět i z výsledků dotazníku, který autorka vytvořila a získala odpovědi od náhodných 151 respondentů. Ze šetření vyplývá, že 128 dotazovaných, ve věku 18-66+, stále rádio poslouchá⁵.

Velký benefit rádií je kvalita vysílaných programů, které kombinují hudbu s mluveným slovem v reálném čase a rychlost sdělení. To žádná jiná streamingová platforma zatím neumí, tudíž neexistuje přesný ekvivalent, který by dokázal rádio nahradit.

Podobně jako u posluchačů i počet provozovatelů vysílání klesá pozvolně. V roce 2020 bylo evidováno 46 provozovatelů, v roce 2019 jich bylo o dva více, tedy 48, což je celkem kontrast oproti roku 2012, kdy v grafech Českého statistického úřadu (ČSÚ) můžeme nalézt číslo 63, a ještě dříve, v roce 2007, 79 provozovatelů.⁶ Statistika za rok 2021 vyjde až na podzim tohoto roku.

Co se týká finanční stránky, tak veřejnoprávní provozovatelé získávají příjmy především z koncesionářských poplatků, naopak soukromá rádia z prodeje reklamního času. Za koncesionářské poplatky za rozhlasové a televizní vysílání zaplatily domácnosti v roce 2020 v přepočtu 7,1 mld. korun⁷, z toho připadlo za veřejnoprávní rozhlas přes dvě miliardy korun. Celkové příjmy rozhlasu činily 2,3 mld. korun.⁸ Výše koncesionářského poplatku se od roku 2005 nezměnila, činí 45,- Kč měsíčně. ČRo by rád poplatek zvýšil na 60,- Kč, jelikož jsou tyto příjmy nejdůležitější součástí rozpočtu veřejnoprávního rozhlasu.

Zvýšil se počet přímých plátců a podnikatelů, plátců přes SIPO ubylo. I množství registrovaných přijímačů meziročně kleslo – na 3,794 mil. korun.⁹

⁵ Viz příloha č.1

⁶ ČSÚ. *Kulturní průmysly v ČR: Audiovizuální a mediální sektor* [online]. 2020 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142872066/09000421k7.pdf/77e9b5b7-5403-4ff2-98a8-a6e2b896274e?version=1.1>

⁷ tamtéž

⁸ ČTK. *Výnos ČRo z rozhlasových poplatků loni klesl na 2,078 mld. Kč* [online]. 2020, 31. ledna 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2022/01/vynos-cro-z-rozhlasovych-poplatku-loni-klesl-na-2-078-mld-kc/>

⁹ tamtéž

3 Druhy šíření zvukového signálu

3.1 Analogové vysílání

Analogové vysílání je založeno na zvukovém signále, který se šíří skrz nosné vlny, jenž se na rozdíl od elektromagnetických vln dají vysílat do prostoru anténou. Dříve se pro takové vysílání užívaly kmitočty v pásmu dlouhých, středních a krátkých vln. Na těchto pásmech fungovala amplitudová modulace (AM). Ta je nejstarším druhem modulace a vyznačuje se tím, že podle zvukového signálu mění amplitudu.

Pro rozhlasový a radiový signál se v dnešní době nejvíce používá pásmo velmi krátkých vln (VKV) a na klasických vysílacích přijímačích tak dnes naladíme pouze frekvenční modulaci (FM), která naopak od AM mění dle zvukového signálu frekvenci vysílače. Signál VKV se není schopen šířit do velkých vzdáleností, ale vykazuje se velkým množstvím stanic oproti jiným pásmům.¹⁰

Rozdíl mezi těmito modulacemi (FM a AM) je v mnohém. FM kvalitněji přenáší signál a má méně poruch, ale kratší dosah. Oproti tomu AM má vyšší rozsah, ale zase větší rušivost.

Střední Evropa, včetně České republiky, funguje od začátku 90. let na bázi západní normy druhého pásma VKV-CCIR, v kmitočtovém rozsahu 87,5 – 108 MHz.¹¹

Analogové vysílání se může šířit z několika vysílačů a nositelů signálu: satelitní a pozemní vysílače, kovové vedení (rozhlas po drátě), které se nese do prostoru pomocí kabelového rozvodu, tedy nesbírá radiový signál, a v poslední době je důležitým nositelem i internet.

3.2 Vysílání DAB a DAB+

DAB rádio (Digital Audio Broadcasting) je digitální rozhlasové vysílání, které vzniklo v 80. letech, ale šířit a užívat se začalo až v novém tisíciletí. Formát DAB se v průběhu let přetransformoval na DAB+. Ten byl uveden v únoru roku 2007. Tyto dva formáty nelze kombinovat – starší DAB přijímače nejsou schopny přijímat vysílání novější DAB+, které je efektivnější, pokrývá širší pásmo signálu a je schopné přenášet i doplňkové informace jako název písně, interpreta, dopravní informace, zpravodajství apod.¹²

¹⁰ *Rozhlas* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Rozhlas>

¹¹ *Velmi krátké vlny* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Velmi_kr%C3%A1tk%C3%A9_vlny

¹² *Co je DAB+* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <http://www.digitalradiodab.cz/cojedab.html>

Analogové rozhlasové vysílání, tedy FM, funguje v České republice nyní s digitálním vysíláním simultánně, jelikož zatím nedošlo k celoplošné digitalizaci. Na starém rádiu, které přijímá vysílání FM, se nedá DAB+ chytit, tudíž je nutné koupit si nový přístroj. Naopak DAB+ je schopný vlny FM přijímat. Příčinou, proč se neustále posouvá finální termín úplného vypnutí analogového vysílání, jsou soukromí provozovatelé, kteří nejsou ochotni opustit stávající frekvence na vlnách FM, které jsou pouze jejich. Jsou v tom politické záměry. Velká rádia by ztratila majoritní podíl na trhu. Naopak malá rádia přechod na digitální vysílání kvitují, protože by měla možnost získat větší poslechovitost. V tzv. transformační licenci, ke které se zavazují všechna komerční rádia, je dán rok 2025, kdy by rádia měla přejít z analogového do digitálního světa.¹³ Poslaneckou sněmovnou prošel minulý rok pozměňovací návrh, který prosadil, že pokud vláda do 10. října 2022 nepřednese plán, jakým způsobem tato rádia přejdou na DAB+, tak se jim automaticky prodlouží licence, a analogové a digitální vysílání bude stále fungovat souběžně.¹⁴

První evropskou zemí, která definitivně nahradila analogové vysílání digitálním v roce 2017, bylo Norsko.

Důvodů, proč se z analogového vysílání přechází na DAB, je několik. Jsou vyčerpány všechny kmitočty, na kterých by se dalo vysílat, a proto není ani možné nadále rozšiřovat programovou nabídku. Za chybějící volné frekvence můžou i mobilní operátoři, kteří sítě obsadili. S tím by se v budoucnu mohlo lehce obchodovat. Digitální přenos také zaručí pokrytí celého území, ať už České republiky, nebo jiných zemí. Signál se tak dostane i do míst, kde dříve nebyla možnost poslouchat. Mezi další výhody takového vysílání se řadí méně šumu při přehrávání, tedy kvalitnější přenos a také schopnost digitálního vysílání přenášet více stanic na jedné vlnové délce spektra.

¹³ *Co je to DAB/DAB+ a co uživatelům přináší?* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.alza.cz/co-je-to-dab-a-co-uzivatelum-prinese-art15232.htm#dab>

¹⁴ *Ministerstvo kultury: FM vysílání se vypínat nebude, strategii pro DAB+ připravíme jen pro Český rozhlas* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.televizniweb.cz/2021/06/ministerstvo-kultury-fm-vysilani-se-vypinat-nebude-strategii-pro-dab-pripravime-jen-pro-cesky-rozhlas/>

Důležité je neplést si DAB rádio s rádiem internetovým – to je na rozdíl od digitálního závislé na internetovém připojení. V současnosti vysílá v tomto formátu přes 2 270 rozhlasových stanic z celého světa.¹⁵

Čistě digitální vysílání bylo v posledních letech zahájeno i na několika stanicích ČRo: Radio Wave, ČRo D-dur (klasická hudba), Rádio Junior (pro nejmenší děti), ČRo Jazz a ČRo Leonardo (popularizace vědy), která ukončila svou činnost v roce 2013. V témže roce vznikla nová stanice ČRo Plus, která se zabývá analytickou publicistikou. Jako poslední přibýly do digitální rodiny dvě stanice ČRo – Radiožurnál Sport (sportovní stanice) a Pohoda (vysílají se programy pro seniory).

Výsledky dotazníku, ve kterém autorka práce položila otázku, zda někdo z dotazovaných vlastníků rozhlasový přijímač má i DAB rádio, odpovědělo 23 ze 108 respondentů kladně. DAB rádia stále tedy nejsou tolik rozšířená, ale jejich čas rozhodně přijde.¹⁶

3.3 Internetová rádia

Internetová rádia, jinak také e-rádia, neznamenají jen aplikace a online rádia, která jsou dostupná na webových stránkách, ale především jsou tím myšleny stanice, které vysílají v digitální formě přes internet. Může to být tedy i přístroj, který vypadá jako rádio, jen nevyužívá k přenosu FM ani DAB. Výhodou takového vysílání může být poslech vybraného audio obsahu z odlišných koutů světa. Rádio není závislé na anténě nebo síle signálu, pouze na internetovém připojení. Nemusí se složitě ladit a může existovat nepřeberné množství stanic. Dalším benefitem je i nízká nákladnost vysílání. Internetová rádia nemusí mít svůj vlastní vysílač.

V České republice se například přes internetové připojení dostanete k vysílání Českého rozhlasu a jeho kompletní nabídce stanic. Taktéž „naladíte“ i zahraniční média, britské BBC nebo americké NPR.¹⁷

¹⁵ *Digital Audio Broadcasting* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Digital_Audio_Broadcasting

¹⁶ Viz příloha č.1

¹⁷ *Internetová rádia: co to je a jak je naladit?* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.alza.cz/internetova-radia>

4 Rozdělení rozhlasového trhu

Dle zákona o Českém rozhlasu č. 484/1991 Sb. a zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání č.231/2001 Sb.¹⁸ se rozhlas dělí na dvě kategorie provozovatelů – veřejnoprávní a soukromí. Těm byla buď udělena licence, nebo, pokud je vysílání převzaté ze zahraničí, registrace. V České republice tedy funguje duální systém, kdy výše zmíněné dvě oblasti fungují spolu souběžně.

4.1 Veřejnoprávní média

Za první veřejnoprávní médium můžeme pokládat britské BBC, které se v roce 1927 stalo z dříve komerční společnosti veřejnou službou. Médium je nezávislé, není nikým vlastněné, objektivní, a je neutrální co se týká politických záležitostí.

Novinář Karel Hvíždala definuje veřejnoprávní médium, kterým je převážně rozhlas či televize, následovně: *„Veřejnoprávní médium (nebo též médium veřejné služby) je označení sdělovacího prostředku, které má příjem z veřejných peněz a právně definovaný rozsah a povinnosti. Cílem jejich provozování je zabránit zneužití médií politickými stranami a podpořit média, jako čtvrtý pilíř demokracie.“*¹⁹ V České republice jsou tři celostátní veřejná média: Český rozhlas, Česká televize a Česká tisková kancelář. Skrz tyto prostředky by se široká veřejnost měla vzdělávat a kulturně rozvíjet – obsah, který je vytvářen, cílí na všechny skupiny obyvatel.

Jak televize, tak rozhlas jsou financovány z koncesionářských poplatků, které odvádějí všichni občané vlastníci televizní, nebo rozhlasové přijímače. Tyto poplatky by měly přispět i k výrobě mediálního obsahu. V dnešní době je situace složitější, příjmy z koncesí klesají, a tak třeba Česká televize musela přípravu některých projektů pozastavit.²⁰

Veřejnoprávní médium není zastupováno na reklamním trhu marketingovou společností. Například Český rozhlas má ze zákona omezený reklamní prostor,

¹⁸ Zákon č. 231/2001 Sb.: Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-231>

¹⁹ 3. díl: Média veřejné služby. Jsns.cz [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.jsns.cz/projekty/medialni-vzdelavani/bulletin-medialni-vzdelavani/ceska-medialni-krajina/3.-dil-media-verejne-sluzby>

²⁰ Přednáška Viktora Průši, manažera realizace - Centrum realizace divadelní, hudební a zábavné tvorby ČT, HAMU 13.4.2022

který si přímo sám prodává, a kdy celoplošné stanice mohou vysílat reklamy pouhé tři minuty denně a regionální minut pět.²¹

4.2 Soukromá média

Na rozdíl od médií veřejné služby, soukromá média jsou vlastněna velkými společnostmi a podnikateli. Většina komerčních médií patřila v 90. letech zahraničním investorům, kteří média skupovali a generovali z nich zisk. V posledních letech se tento trend překlápí, mnoho nejen rádiových skupin bylo odkoupeno českými podnikateli a miliardáři i kvůli tomu, že náš mediální trh přestal být pro zahraniční investory atraktivní a rentabilní. Záměr domácích podnikatelů není jen ziskovost, ale hlavně názorová ovlivnitelnost veřejnosti (jak politická, tak ekonomická).²²

Soukromá média nemusí splňovat tolik povinností co veřejná média, většinu jejich příjmů vynáší reklamy a mohou cílit na určitou skupinu obyvatel.

4.2.1 Vlastnické skupiny

4.2.1.1 *Media Bohemia*

Media Bohemia je jeden z nejvýznamnějších hráčů na mediálním trhu, který byl založen roku 2003 pod názvem Stamford Managing. Společnost, která se v roce 2007 přetransformovala na Media Bohemia, a.s., vlastní zakladatelé Daniel Sedláček a Jan Neuman. Ti pod multimediální skupinou Active Radio provozují Rádio Blaník, skupina Hitrádií a Rock Rádía. Všechny stanice si zachovávají svou lokální autentičnost, tedy zprávy a aktuality jsou vždy z daného regionu.

4.2.1.2 *Czech Media Invest (CMI)*

Další významné postavení na trhu má holdingová společnost Czech Media Invest (CMI) vlastněná podnikateli a zároveň předsedou představenstva CMI Danielem Křetínským, Patrikem Tkáčem a Romanem Korbačkou. Pod tuto společnost spadá sesterská firma Czech News Center (CNC), Czech Print Center (CPC) a Czech Radio Center (CRC)²³. Poslední ze jmenovaných byla evidována v roce 2018, když CMI

²¹ *Rozhlasový trh ČR* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mms.cz/rozhlasovy-trh/rozhlasovy-trh-v-cr/>

²² 4. díl: Soukromá média. *Jsns.cz* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.jsns.cz/projekty/medialni-vzdelavani/bulletin-medialni-vzdelavani/ceska-medialni-krajina/4.-dil-soukroma-media>

²³ Bývalé české Lagardere se mění na skupinu Active. *MediaGuru* [online]. 2018 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2018/11/byvale-ceske-lagardere-se-meni-na-skupinu-active/>

odkoupila rádia české pobočky francouzské mediální skupiny Lagardere Active ČR. Zatím je také CMI jediným akcionářem CRC.

Koupí investoři získali i rádia v Polsku, Rumunsku a na Slovensku. Pod ně tedy spadá Evropa 2, Frekvence 1, Pigy, Radio Bonton, zahraniční Europa FM a další. Radio Z jako jediné z odkoupených patří pouze Romanu Korbačkovi, který má 10% podíl v CMI.

4.2.1.3 *Radio United Broadcasting*

Jedná se o skupinu rádií vlastněnou českým miliardářem Ivanem Zachem. Směsice žánrově odlišných rádií patří mezi silné značky na mediálním trhu, které oslovují všechny skupiny obyvatel. Mezi tato rádia se řadí Country rádio, rádio Kiss, Radio 1, Beat radio, Rádio Spin a Signál rádio.

4.2.1.4 *Londa*

Společnost Londa, která spadá pod svěřenské fondy bývalého premiéra České republiky a podnikatele Andreje Babiše a koncern Agrofert, je provozovatelem jedné ze tří nejposlouchanějších stanic v ČR Rádio Impuls, a také rádia RockZone a Český Impuls.

4.2.1.5 *Seznam.cz*

Tato internetová společnost byla založena v roce 1996 Ivo Lukačovičem. V roce 2018 odkoupil Seznam.cz dvoutřetinový podíl od vlastníka Petra Stuchlíka, aby byl o rok později dokoupen i zbývajících podíl. Společnost se tak stala stoprocentním vlastníkem firmy Voice of Prague, která vlastní práva k rádiím Classic Praha a Expres FM.²⁴

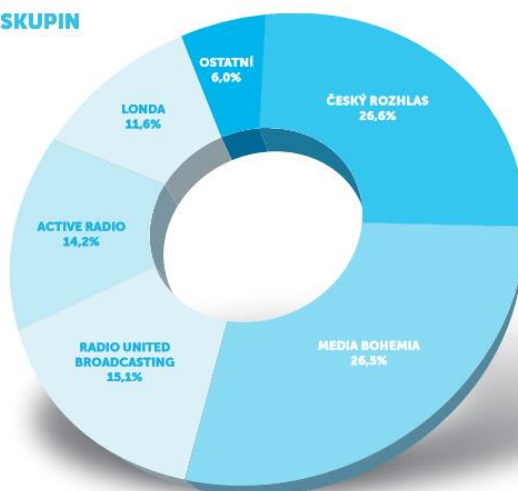
4.2.2 Podíl komerčních rozhlasových skupin na poslechovosti

Dle průzkumu Radioprojektu se ve 2. a 3. čtvrtletí minulého roku umístil na prvním místě veřejnoprávní Český rozhlas s 26,6% podílem na trhu. Hned v závěsu, o desetinu procenta méně, tedy s 26,5% podílem je mediální skupina Media Bohemia. Následuje Radio United Broadcasting, skupina Active Radio a Londa. Šestiprocentní podíl pak tvoří všechny ostatní nespecifikovatelné rozhlasové skupiny (viz graf 1). Oproti roku 2020 se pořadí trochu proměnilo. I tehdy prvenství uhájil Český rozhlas a druhou příčku obsadila skupina Media Bohemia,

²⁴ Seznam.cz od Stuchlíka dokoupil podíly v rádiích. *Médiář* [online]. 2019 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/seznam-cz-od-stuchlika-dokoupil-podily-v-radiich/>

ale třetím nejsilnějším hráčem bylo Active Radio. Až na čtvrtém místě se umístila společnost Radio United Broadcasting.²⁵

**PODÍL ROZHLASOVÝCH SKUPIN
NA POSLECHOVOSTI**

Zdroj: Radioprojekt, 2+3Q/2021, SKMO, Median, Stern/Mark, Nielsen Admosphere

Graf 1 podíl rozhlasových skupin na poslechovosti v 2. a 3. Q roku 2021, zdroj: Radioprojekt

²⁵ Český rozhlas má z vlastníků nejvyšší podíl na rádiovém trhu. *MediaGuru* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2021/01/cesky-rozhlas-ma-z-vlastniku-nejvyssi-podil-na-radiovem-trhu/>

5 Rozhlasové stanice

Rozhlasové stanice můžeme rozdělit dle pokrytých oblastí na celoplošné (stanice, které naladíte po celé České republice), regionální (rádia, která vysílají pouze v určitém regionu) a nadregionální – tuto kategorii vymysleli zástupci Radioprojektu a dají se k ní přiřadit rádia, která působí pod jednou značkou ve více regionech.

5.1 Celoplošné

Mezi celoplošná rádia řadíme největší rozhlasovou síť a veřejnoprávní médium Český rozhlas se stanicemi Radiožurnál, Dvojka, Vltava, Plus, Radio Prague International, které vysílají jak digitálně, tak analogově, a pak také Radiožurnál Sport, Radio Wave, D-dur, Jazz, Rádio Junior, Pohoda, které naopak vysílají pouze ve formě DAB. Mezi komerčními celoplošnými rádii nalezneme Impuls, Evropa 2, Rádio Blaník, Frekvence 1 nebo Rádio Z.

5.1.1 Rádio Impuls

Jak už bylo řečeno v kapitole 4.2.1 *Vlastnické skupiny*, Rádio Impuls je soukromé rádio provozované společností Londa. Vznik stanice se datuje k roku 1999, kdy bylo prvně spuštěno. Převzalo tak frekvenci po Rádiu Alfa – prvním celoplošném komerčním rádiu, které začalo vysílat v roce 1993. Provozovatelem byla společnost Kaskol a.s. V roce 1998 se Rada pro rozhlasové a televizní vysílání rozhodla, že licence Rádía Alfa nebude prodloužena a její kmitočty tak nabídla Rádiu Impuls. Za rozhodnutím, proč Alfa musela skončit, stála nejspíše nešťastná dramaturgie redakce. *„Problémem nebylo ani tak procento mluveného slova – jeho rozumnou úpravu rada běžně povoluje – jako spíš formátový posun rádia. Toto zpravodajsko-publicistické rádio (jak se Alfa sama definovala ve svém vítězném projektu) v jistém období za publicistiku vydávalo humorné skeče vysílané od půlnoci do rána,*“ vysvětloval rozhodnutí rady pro vysílání její místopředseda Petr Štěpánek.²⁶

Impuls se věnuje z velké části české hudbě jak z let minulých, tak ze současnosti. Jedná se o mainstreamové kapely typu Jelen, Kryštof, Chinaski, Mandrage nebo Slza. Ze zahraničních skladeb převažují písně staršího vydání od kapely Roxette, Nazareth či Depeche Mode. Občas lze v playlistu nalézt i novodobé hudební talenty

²⁶ SKALICKÝ, Matěj. Počátky komerčního rozhlasového vysílání v České republice: případová studie Rádía Alfa. Praha, 2019. 95 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Josef Maršík, CSc.

jako je písničkář Ed Sheeran nebo britská zpěvačka Adele. Dramaturgie je nejspíše odrazem věkové skupiny, která rádio poslouchá. Data z roku 2011 vykazují věkovou skupinu posluchačů od 30 do 59 let.²⁷ Rádio Impuls se v posledních několika letech umísťuje na předních příčkách poslechovosti, v minulém roce stanulo na druhém místě, hned za Radiožurnálem. (dále v kapitole „poslechovost“). Nedílnou součástí vysílání jsou dopravní informace, zpravodajství a optimistické smýšlení. *„Věříme, že optimistický pohled na svět přináší pozitivní výsledky a zlepšuje náladu v celé společnosti. Jsme tady, abychom všechny Čechy nakazili chutí do života a naučili je dívat se na svět optimisticky.“*²⁸

V září 2014 bylo zahájeno vysílání bonusové stanice Český Impuls, která vysílá pouze českou tvorbu 60.-80.let minulého století.

5.1.2 Frekvence 1

Rádio Frekvence 1 vysílá stejně jako Rádio Impuls od roku 1993, kdy mu byla udělena licence od RRTV. Je taktéž soukromou celoplošnou rozhlasovou stanicí provozovanou až do roku 2018 společností Legardére Active ČR. Tehdejším prezidentem české pobočky této mediální skupiny byl Michel Fleischmann, od roku 2020 velvyslanec ČR ve Francii a diplomat, který byl předsedou představenstva společnosti Frekvence 1 a jednatelem Evropy 2.

Současným provozovatelem je holdingová společnost Czech Media Invest²⁹, která jej od francouzské společnosti odkoupila. Transakce koupi činila kolem 1,8 miliardy korun.³⁰ Z počátku byla dramaturgie stanice sestavena spíše z mluveného slova prokládaného hudbou. Nyní je poměr mluveného slova a hudební vložky vyrovnaný, a program stanice je sestavován tak, aby pobavil. Playlist skladeb je o něco modernější než v případě Rádía Impuls, i když má stanice podobnou cílovou skupinu. Hrají více současných interpretů a jejich nových skladeb. Jmenovitě můžeme ve vysílání slyšet kapelu Coldplay, zpěvačku Ewu Farnou, Miley Cyrus nebo španělského umělce Alvaro Solera.

²⁷ RadioProjekt IV. Q. 2010 + I. Q. 2011: Struktura podle věku a pohlaví. *RadioTV* [online]. 2011 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.radiotv.cz/p_radio/r_obchod/radioprojekt-iv-q-2010-i-q-2011-struktura-podle-veku-a-pohlavi/

²⁸ Rádio Impuls. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/R%C3%A1dio_Impuls

²⁹ Viz kapitola 4.2.1 Vlastnické skupiny

³⁰ Frekvence 1. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/R%C3%A1dio_Impuls

5.1.3 Evropa 2

Na vzniku této soukromé rozhlasové stanice, která byla první českou komerční stanicí vůbec, se podílel Michel Fleischmann, který, jak už bylo řečeno v předchozí podkapitole, řídil českou odnož francouzské firmy Legardére Active. Pod názvem Europe 2 bylo zahájeno vysílání 21. března 1990³¹. Až o tři roky později začalo vysílat první celoplošné rádio Alfa. Evropa 2 byla taktéž v roce 2018 odkoupena českou společností Czech Media Invest.

Rozhlasová frekvence byla Evropě 2 v devadesátých letech propůjčena Československým rozhlasem, ale tehdy to ještě nebylo zcela legální.

Rozhlasovým formátem stanice je tzv. CHR neboli Contemporary hit radio. V tomto formátu se rádia zaměřují na současnou hudbu, která se orientuje podle aktuálních hudebních žebříčků. Stanice vysílá jak v FM, tak DAB+, i jako internetové rádio. Cílová skupina Evropy 2 jsou mladí lidé mezi 15 až 35 lety. V poslechovosti se v minulém roce stanice umístila na třetím místě (viz kapitola poslechovost).

5.1.4 Radio Z (BBC World Service)

Stanice Radio Z patří opět pod Czech Media Invest, kteří jej odkoupili od Legardére Active ČR. Ti dostali licenci na vysílání od BBC a zároveň jim byly poskytnuty frekvence v roce 2012. V roce 2020 se pracovalo na rebrandingu stanice. Důvodem byla nízká poslechovost rádia, jelikož posluchači v případě zájmu o politická či jinak příbuzná témata spíše ladili veřejnoprávní ČRo Plus, který zahájil vysílání v roce 2015 a konkurenčně Rádio Z válcoval.³² Z Rádía Zet se tedy v ten rok stalo Rádio Z, a kromě loga a názvu se změnilo programové schéma, které má být více zpravodajské. Přináší informace z tiskových konferencí, živé rozhovory a novinky ze světa technologií a byznysu.

„Zpravodajské rádio je drahá věc. Musí mít kvalitní lidi, kteří kromě toho, že jsou novináři, jsou taky moderátoři. Musejí pochopit, že tam nejsou proto, aby říkali svoje názory a tlačili své pojetí zpravodajství, ale aby komunikovali s posluchačem. To stojí velké úsilí a lidi v rozhlasu k tomu nejsou vůbec vedeni,“

³¹ MARTANOVÁ, Štěpánka. *První soukromá rádia u nás* [online]. 2004 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20080327004844/http://magazin.musicweb.cz/2004/11/04/prvni-soukroma-radia-u-nas/>

³² Rádio Zet vysílá v novém, jeho hlasem je hvězda seriálu Most!. *Médiář* [online]. 2020 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/radio-zet-vysila-v-novem-hlasem-hvezda-serialu-most/>

řekl v jednom rozhovoru pro web Mediář Michel Fleischmann.³³ Tomu se za jeho funkční období nepodařilo stanici stabilizovat.

Ale možná se celková změna alespoň částečně vydařila. V roce 2021, i nejspíše díky pandemii COVID-19, lehce naskočila poslechovost stanice. V 1. a 2. kvartálu poslouchalo rádio týdně 30 tisíc lidí, v roce 2019 jich bylo o 4 tisíce méně³⁴. Naopak ve 3. a 4. čtvrtletí roku 2021 se opět z předchozích dvou kvartálů poslechovost snížila na 25 tisíc posluchačů za týden, kterých má ale více než třeba veřejnoprávní ČRo Jazz či D-dur.³⁵

Vysílání rádia probíhá od 6 do 18 hodin a o víkendech od 7 do 19 hodin. Zbytek vysílaného programu je v angličtině, jelikož stanice přejímá obsah od BBC World Service.

5.2 Regionální

Mezi regionální stanice řadíme takové, které jsou určeny speciálně pro daný region. Program a pořady především regionálních stanic Českého rozhlasu jsou uzpůsobeny tamějšímu životu, stejně tak zpravodajství, ale i dramaturgie odráží chování obyvatelstva a tamní tradice kraje. Stanice jsou založeny na přímém kontaktu s posluchačem, který je dle typologie převážně ve věku 50 let a má středoškolské vzdělání, žije v menším městě a jeho hlavním životním cílem je být finančně zajištěný, postarat se o svou rodinu a aktivně si užívat života a volného času.³⁶

Většina stanic má proto v nabídce pořady o kutilství a vaření, blahopřání s písničkou v podání dechové hudby a cimbálové muziky, tipy na výlety, povídání o životech herců a hereček, vyprávění o tradicích a zvycích v regionech, mapování české hudební scény v anketě popularity Český slavík, čtení povídek, rozhlasové hry, ale i magazíny o životním stylu. Na ČRo Ostrava si může posluchač naladit

³³ Michel Fleischmann: „Dnes na trhu není podstatné, jestli média vydělávají“. *Mediář* [online]. 2019 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediary.cz/michel-fleischmann-dnes-na-trhu-neni-podstatne-jestli-media-vydelavaji/>

³⁴ Radioprojekt: Výzkum poslechovosti rozhlasových stanic III. + IV. čtvrtletí 2019. *Radioprojekt* [online]. 2019 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.median.eu/cs/wp-content/uploads/docs/RP_2019_3_4Q_prezentace.pdf

³⁵ RADIOPROJEKT: Výsledky za 3. a 4. kvartál 2021. *Mediář* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediary.cz/wp-content/uploads/2022/02/radioprojekt.pdf>

³⁶ Regionální stanice Českého rozhlasu. *Český rozhlas* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/regionalni-stanice-ceskeho-rozhlasu-7964357>

i pořad *Chtěl bych mít kapelu* což je dechovková hitparáda, kde mohou posluchači hlasovat, které kapely chtějí poslouchat. Další regionální stanice, ČRo Zlín, vysílá pořad *Šalom alejchem*, magazín o židovské současnosti a historii, kultuře a osobnostech. Celkově lze naladit 14 regionálních rozhlasových stanic spadajících pod ČRo: Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Karlovy Vary, Olomouc, Pardubice, Plzeň, Regina DAB Praha, Liberec, Vysočina, Region a Sever. Většina vysílá online a digitálně, analogově jen některé.

Komerčními stanicemi jsou např. rádio Dálnice, Krokodýl, Signál rádio, Jih, Jihlava, Radio 1, RockZone 105,9 FM nebo Rádio Haná.

5.2.1 Radio 1

Radio 1 vzniklo v roce 1991, ale jeho kořeny sahají do předešlého roku. V říjnu 1990 vysílala z podzemí tehdejšího pomníku Stalina (dnes metronom) na Letné pirátská rozhlasová stanice Stalin. Uskutečnilo se tak během výstavy Totalitní zóna. Jelikož bylo vysílání nelegální, úřady jim zabavily všechno vybavení. Vznikla petice za obnovu vysílání, kterou podepsalo několik desítek tisíc lidí, a tak na jaře roku 1991 se stalo Radio 1 první nezávislou soukromou stanicí v ČR.³⁷

Mezi lety 2004-2007 byla majitelem irská společnost Communicorp a po ní vlastnictví převzala mediální skupina Radio United Services.

Radio 1 je unikátní především svou dramaturgií. Od svých rockových začátků se transformovalo do alternativních hudebních poloh, kde dává prostor mladým a nadějným českým umělcům nezávislé scény. V playlistech stanice můžeme narazit na všechny možné žánry, od hip hopu, přes hard rock až k jazzu. Velký důraz je kladen na hudební stránku vysílání, ale jsou vytvářeny i vlastní pořady a vstupy do vysílání dělají známé osobnosti kulturního života. Proto je také cílovou skupinou mladá posluchačstvo od 20 do 39 let. V roce 2021 činila týdenní poslechovost stanice 73 tisíc posluchačů.

Stanice propaguje a podporuje různé kulturní akce, od hudebních festivalů po sportovní utkání. Vysílá živé přenosy z kulturních akcí a vydává nahrávky nezávislých zdejších umělců.

Stanici bylo původně možné naladit pouze analogově a v hlavní metropoli. V roce 2016 získala od RRTV další frekvenci, díky které naladíme Radio 1 i v Plzni. Za další

³⁷ O historii Radia 1. *Radio 1* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.radio1.cz/o-radiu-1/>

čtyři roky spustilo své vysílání i v Liberci a Českých Budějovicích, a je možné rádio naladit i digitálně.³⁸

5.2.2 Radio Dálnice

Zahájení vysílání této soukromé rozhlasové stanice proběhlo v roce 2010 s kmitočty u Jihlavy. Rozšiřování pokrytí signálu stanice bylo v plánu, ale ostatní provozovatelé rozhlasových stanic se obávali narušení jejich rádií, a tak soud rozhodl, že Dálnici zůstane frekvence pouze v oblasti Vysočiny. Expandovat se mu i tak v průběhu let povedlo, a to formou digitální, kterou využívá od roku 2019.

Jedinečnost stanice spočívá ve vysílání programu určeném pouze pro motoristy. Podává dopravní zpravodajství ve třech jazycích – česky, anglicky a německy, které doplňují převážně oldies jako hudební vložka vysílání. Rádio spolupracuje na tvorbě relací s bezpečností silničního provozu (BESIP), Ředitelstvím silnic a dálnic a dalšími lokálními dopravními společnostmi.

Vlastníkem stanice byl až do své smrti v minulém roce Radim Pařízek, podnikatel a bubeník heavy metalové kapely Citron. Nyní je vlastníkem jeho dcera Nikola Pařízková.

5.3 Nadregionální

Jak už bylo v úvodu kapitoly řečeno, nadregionální stanice jsou ty, které najdeme ve vícero regionech se stejnou značkou. Mezi nadregionální dle Radioprojektu řadíme skupinu Hitrádií, Rádio Kiss, Country radio, Rádio Beat, Rock Rádio, Fajn Rádio a Radio Čas.

5.3.1 Hitrádio

Největší rozhlasová skupina nadregionálních stanic vznikla v roce 2005. Vlastníkem je jeden z nejsilnějších hráčů na komerčním trhu regionálních stanic Media Bohemia. Hudebním formátem rádia je tzv. AC neboli Adult Contemporary – důraz kladen na melodii a harmonii, která je přijatelná pro méně náročné posluchačstvo. Playlisty rádia obsahují pop, soul nebo soft rock od 60. let do současnosti. Tento způsob vysílání se zaměřuje především na svou cílovou skupinu 20 až 45 let. Často se jedná o rodiny s dětmi, ale rádio poslouchají i „mladí dospělí“.³⁹

³⁸ Radio 1. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Radio_1

³⁹ Hitrádio. *Radiohouse* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.radiohouse.cz/nase-nabidka/nase-radio/hitradio-total/>

Do této mediální rodiny patří: Hitrádio Vysočina, Hitrádio Orion (Severní Morava, Olomouc a Valašsko), Hitrádio Faktor, Hitrádio Černá Hora, Hitrádio City Brno, Hitrádio City 93,7 FM (Praha), Hitrádio North Music (Ústí nad Labem), Hitrádio Contact (Liberec), Hitrádio FM Plus (Karlovarsko i nově Plzeňsko) a Hitrádio Zlín.

V roce 2020 proběhla centralizace a částečné sjednocení programové struktury rádií. Majitelé tak chtěli nabídnout prostor pro reklamní kampaně, kterým tak mohli poskytnout téměř celoplošný prostor. Playlist je tedy sice stejný pro všechna rádia, stejně tak některé pořady, ale dál zůstává vysílání regionálního programu, dopravních informací i zpravodajství z dané oblasti. V případě konání nějaké kulturní či sportovní akce, nebo události jiného druhu, která je celorepubliková, stanice obsah mezi sebou přejímají. Centrální studio vysílání je v Praze.⁴⁰

V současnosti jsou součástí této mediální rodiny i tematická internetová rádia. Týdně si Hitrádia naladí 955 tisíc lidí, denně je to kolem 441 tisíc. Podíl Hitrádií na trhu je tak 6,1 %⁴¹

5.3.2 Rádio Kiss

Celoplošná rozhlasová síť rádií Kiss vznikla v roce 2017 sloučením regionálních rádií Kiss98, Kiss Hády, Kiss Morava, Kiss Publikum, Kiss Jižní Čechy, Kiss Proton a Kiss Delta.⁴² Ty ostatně existují mnohem déle a vysílají již od 90. let minulého století. Ku příkladu pražská odnož rádií Kiss – Kiss98 – je na mediální scéně již 30 let. Rádio Kiss funguje na stejném principu jako síť Hitrádií. Stanice mají stejný centrální program, který mezi sebou sdílejí, ale nezapomíná se ani na informace ze svého regionu.

Hudební formát rádií je opět AC (Adult Contemporary), jelikož rádia míří i na stejnou věkovou kategorii lidí jako tomu bylo v případě Hitrádií, od 25 do 45 let. Vlastníkem je mediální skupina Radio United Broadcasting.

Slogany rádia Kiss je „Be happy!“ a „To nejlepší od 90. let.“ Jak už slogan napovídá, dramaturgie je zaměřena na hudbu devadesátých let a nového milénia. V minulém

⁴⁰ Hitrádio. *MediaGuru* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z:

<https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/02/zlom-pro-hitradia-cast-programu-vysilaji-spolecne/>

⁴¹ Hitrádio. *Radiohouse* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.radiohouse.cz/nase-nabidka/nase-radio/hitradio-total/>

⁴² Radio Kiss. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Radio_Kiss

roce si rádio Kiss týdně naladilo kolem 886 tisíc posluchačů a v tomto roce začalo vysílat i ve formátu DAB+.

5.3.3 Country radio

Soukromé rádio, které zahájilo vysílání v roce 1991 jako „první stanice formátu country hudby v Evropě“⁴³. Vysílalo se jen 6 hodin denně z pražského Výstaviště, kde se nacházelo první rozhlasové studio stanice. Na klasický 24hodinový formát se přešlo v roce 1993. Country radio, stejně jako několik desítek dalších soukromých stanic, je členem Asociace provozovatelů soukromého vysílání (APSV) – asociace sdružuje konkurenční soukromá rádia za účelem společného jednání s institucemi a organizacemi. Rádio patří do mediální skupiny Radio United Broadcasting.

Se sloganem „klidné rádio do neklidné doby“ narazíme při poslechu stanice na vysoký počet písní od českých autorů. Sama stanice uvádí, že vysílá 70 % české tvorby a ten zbytek je ze zahraničí.⁴⁴ Žánrově se rozpíná od country, spirituálů, trampských písní, skotské a irské hudby, až po jižanský rock. Cílovou skupinou jsou pak posluchači od 35 let.

Country rádio vysílá jak analogově, tak od tohoto roku, stejně jako rádio Kiss, i digitálně.

5.4 Instore rádia

S nápadem vysílat v supermarketu své vlastní rádio, které by mělo na zákazníky větší vliv než běžné rozhlasové stanice, přišel před pěti lety v České republice jako první Penny Market. Dramaturgie rádií spoléhá na podprahové vnímání zákazníka, které ho nasměruje k objemnějším nákupům.

Výběr hudby dle psychologů ovlivňuje způsob nakupování, může mít jak negativní, tak pozitivní dopady. I na rádiu záleží, jakou dobu v obchodě strávíte. Program in-store rádií mohou zákazníci naladit i doma přes internetové připojení.

Kromě Penny Marketu svá rádia spustily i obchody Globus, Kaufland, Rossmann nebo Albert.

⁴³ O rádiu. *Country radio* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.countryradio.cz/o-radiu/>

⁴⁴ Country radio. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Country_Radio

5.4.1 Penny Market

Vysílání Radio Penny Live, jak se Penny rádio nazývá, by se dalo rozdělit na dvě části – první část se pouští v brzkých ranních hodinách a je určená pro zaměstnance řetězce. Ti se dozvídají informace o svém zaměstnavateli. Následuje celodenní vysílání pro zákazníky, které trvá od sedmi od rána až do večerních devíti hodin.

5.4.2 Billa

V roce 2018 zavedl ve svých obchodech německý řetězec Billa vlastní živé vysílání. Redaktoři mají informovat nejen o akčních slevách a novinkách, ale také oznamovat zprávy z domova a ze zahraničí.⁴⁵ Rádio Billa vysílá ve všech svých 225 prodejnách v Česku a má i svou profesionální redakci o 10 členech. Hlavní centrálou rádia je Vídeň. Skladba vysílání se inspirovala rádiem Penny Market a vysílá jak pro zaměstnance, tak pro zákazníky. Stejně jako Penny Market, Billa patří do nadnárodní obchodní skupiny REWE Group.

5.4.3 Rossmann

Drogerie německého řetězce zpočátku využívala rádio pouze ke komunikaci se zákazníky, a tak do roku 2017 nepouštělo hudbu. „*Instore rádio je pro nás významným marketingovým nástrojem. Zákazníci nakupují impulsivně, proto je nutné oslovit je přímo na prodejním místě. Hudbu jsme však v rádiu kvůli poplatkům nepouštěli,*“ uvedla vedoucí marketingu Rossmann drogerie Marcela Syrovátková.⁴⁶ Od roku 2018 spolupracuje drogerie s nezávislým správcem autorských práv IS Media, který licencuje autorskou hudbu, a zároveň umožňuje rádiím plánovat si vysílací čas dle svých potřeb. Nemusí se tak platit poplatky kolektivním správcům OSA nebo Intergram, jelikož nemají se zastupovanými autory IS Media nic společného, a zákazníci ani nepoznají rozdíl mezi autory od kolektivních správců a nezávislým správcem práv.⁴⁷

⁴⁵ Billa spustila vlastní instore rádio, včetně ranní show. *Médiář* [online]. 2018 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/billa-spustila-vlastni-instore-radio-vcetne-ranni-show/>

⁴⁶ Hudba, živé vysílání nebo upozornění na akce. Rádía v řetězcích nás ovlivňují víc, než si myslíme. *Kupi.cz* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.kupi.cz/magazin/clanek/12724-hudba-zive-vysilani-nebo-upozorneni-na-akce-radia-v-retezcich-nas-ovlivnuji-vic-nez-si-myslme>

⁴⁷ Instore rádio Rossmannu přidalo hudbu, vysílá i náborové kampaně. *Médiář* [online]. 2018 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/instore-radio-rossmannu-pridalo-hudbu-vysila-i-naborove-kampane/>

6 Poslechovost rádií

Množství posluchačů, kteří si běžně naladí rádio, bylo měřeno zadavateli výzkumu Asociací provozovatelů soukromého vysílání a Rozhlasovou sekcí Sdružení komunikačních a mediálních agentur. Radioprojekt, jak se oficiální výzkum poslechovosti rozhlasu nazývá, byl zajištěn agenturami STEM/MARK a Median. Poslední průzkum Radioprojektu probíhal od července do prosince roku 2021, tedy ve 3. a 4. čtvrtletí minulého roku. Celkový počet náhodně vybraných účastníků průzkumu se pohyboval okolo 15 tisíc.

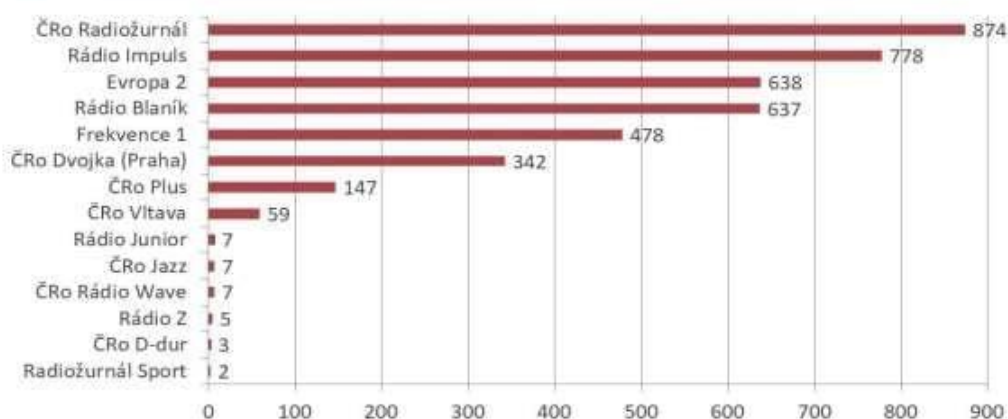
Dle průzkumu je tedy rádio denně posloucháno 54,2 % Čechů ve věku 12–84 let. Týdně si rádio naladí 83,2 % obyvatel a délka poslechu se pohybuje kolem 268 minut.⁴⁸

Nejposlouchanějším rádiem z celoplošných rozhlasových stanic byl ve třetím a čtvrtém kvartálu roku 2021 Radiožurnál, který vykázal 874 tisíc posluchačů. Následuje Rádio Impuls s poslechovostí 778 tisíc a Evropa 2, kterou naladilo kolem 638 tisíc posluchačů. V pětici nejposlouchanějších rádií se ještě drží Blaník a Frekvence 1.⁴⁹

⁴⁸ Komerční rádia zvýšila poslechovost, na čele stále Radiožurnál. *MediaGuru* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2021/11/komercni-radia-zvysila-poslechovost-na-cele-stale-radiozurnal/>

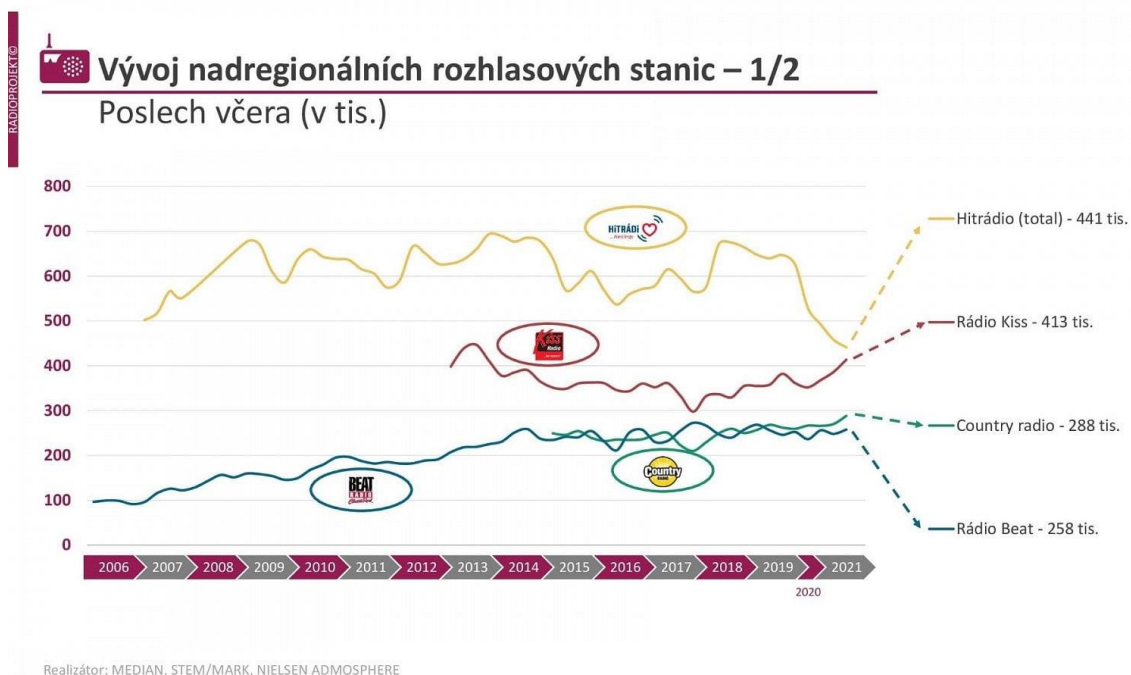
⁴⁹ Radioprojekt: Výsledky za 3. a 4. kvartál 2021. *Médiář* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/wp-content/uploads/2022/02/radioprojekt.pdf>

Poslechovost celoplošných stanic v ČR

Graf 2 poslechovost českých rádií za 3. a 4. Q roku 2021, autor: STEM/MARK, Median

V nadregionálních stanicích si nejlépe za výše uvedené období denně vedlo Hitrádio se 441 tisíci posluchači. Následovalo Rádio Kiss (413 tisíc) a Country radio (288 tisíc).

Graf 3 poslechovost českých rádií za 3. a 4. Q roku 2021, autor: STEM/MARK, Median

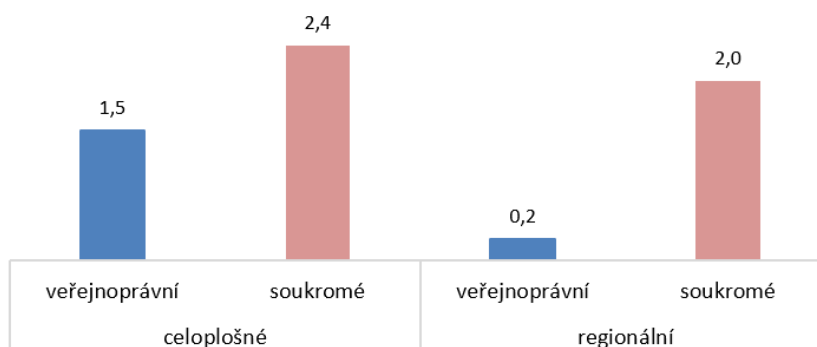
Ze stanic ČRo si nejvíce veřejnost ladí ČRo Plus, o jehož vysílání neustále stoupá zájem. Denně si tuto stanici naladí kolem 147 tisíc lidí – počet posluchačů oproti předchozímu průzkumu vzrostl o 16 tisíc. Obecně ČRo je velmi poslouchaným

médiem, proto jeho stanice denně poslouchá 1,62 milionu lidí, tedy podíl na celkové poslechovéosti mají okolo 27 %.⁵⁰

Generální ředitel ČRo René Zavoral k tomu dodává: „Je to výsledek společného úsilí všech rozhlasáků. Mám samozřejmě také radost z úspěšného působení obou našich zpravodajských stanic v obtížném období pandemických restrikcí, ať už jde o obhajobu pozice lídra trhu u Radiožurnálu nebo historicky nejvyšší poslechovéosti Českého rozhlasu Plus. Těší mě i stabilní pozice Dvojky a Vltavy, tedy stanic, které prošly v nedávné době výraznou proměnou.“⁵¹

V první polovině roku 2020 měly celoplošné stanice kolem 4 milionů posluchačů za den, z toho 38 % bylo veřejnoprávních provozovatelů a 62 % soukromých. Poslechovéost regionálních stanic se denně blížil k 2,3 milionu posluchačů.

Graf 45 Poslechovéost rozhlasových programů v roce 2021 v populaci 12 – 79 let (za jeden den, v mil. osob)

Zdroj: RADIOPROJEKT, MEDIAN – STEM/MARK

Graf 4 Kulturní průmysly v ČR: Audiovizuální a mediální sektor - 2020, zdroj: ČSÚ (chyba v roku, poslechovéost je za rok 2020)

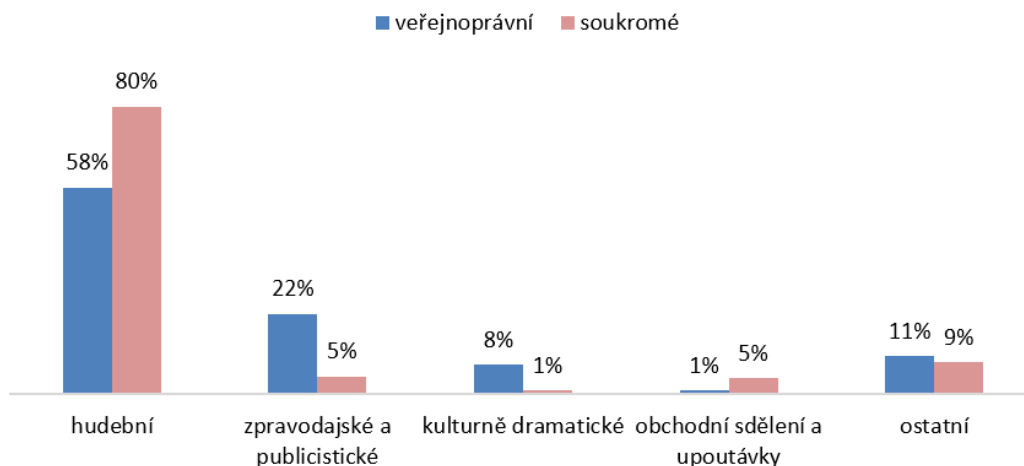
Dramaturgický plán obou zřizovatelů byl víceméně orientován na hudební složku. Další oblast, kterou se rádia zabývala byly publicistické a zpravodajské pořady, ty plnily 22 % dramaturgického obsahu veřejnoprávních zřizovatelů. Komerční rádia pouze 5 % takového obsahu.

⁵⁰ ROŽÁNEK, Filip. Digitální Radiožurnál Sport má dva tisíce posluchačů denně. *Lupa.cz* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/digitalni-radiozurnal-sport-ma-dva-tisice-posluchacu-denne/>

⁵¹ AUST, Ondřej. Nejposlouchanější zůstává Radiožurnál, Český rozhlas Plus je na svém rekordu. *Médiář* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/nejposlouchanejsi-zustava-radiozurnal-cesky-rozhlas-plus-je-na-svem-rekordu/>

Z čistě logického hlediska a zákonného plnění byl pak vyšší podíl obchodních upoutávek a reklam u soukromých provozovatelů. Ten dosahoval 5 % oproti 1 % u veřejnoprávních provozovatelů.

Graf 46 Týdenní programová struktura rozhlasového vysílání v roce 2020 podle pořadů (v % odvysílaného času)

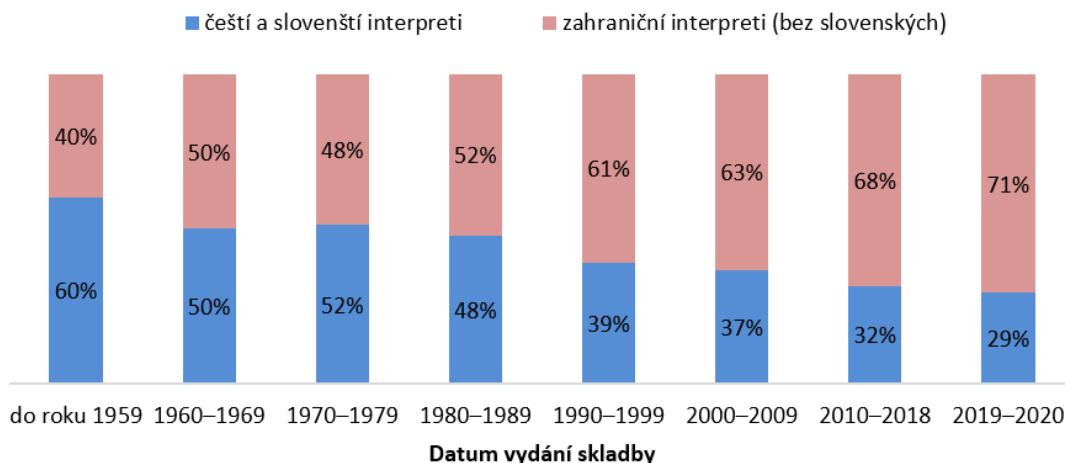

Graf 5 Kulturní průmysly v ČR: Audiovizuální a mediální sektor - 2020, zdroj: ČSÚ

V roce 2020 byl nejvíce kladen důraz na současnou hudbu a na hudbu vydanou po roce 2010, tvořila 45 % vysílacího času. Hudba devadesátých let zabrala 16 % vysílacího času a 22 % bylo věnováno oldies, tedy 50.-80.létům minulého století.

Dle grafu č.5 většina autorů, jejichž tvorba se vysílala, pocházela ze zahraničí. Jedná se většinou o současnou hudbu. Naopak skladby z předešlých dekád byly vysílány převážně české. Dramaturgové nejspíše tak míří na různé cílové skupiny – starší generace má raději mateřštinu, mladá je naopak otevřená světu.

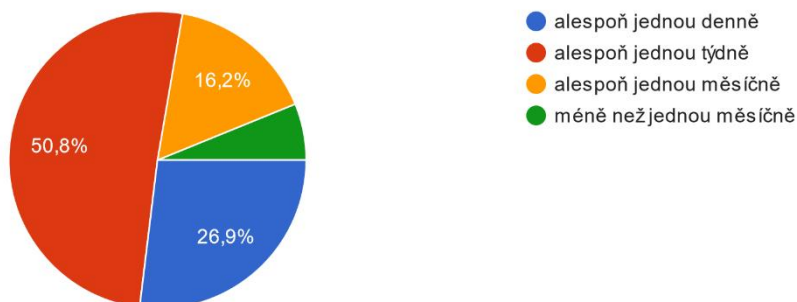
Graf 48 Podíl skladeb zahraničních a českých interpretů vysílaných v roce 2020 podle data vydání (běžný vysílací týden)

Graf 6 Kulturní průmysly v ČR: Audiovizuální a mediální sektor - 2020, zdroj: ČSÚ

Skoro 90 % ze 151 respondentů v rozmezí od 18–66+ let rádio v dnešní době poslouchá. (viz příloha) Z toho polovina alespoň jednou týdně a přes čtvrtinu posluchačů ladí rádio alespoň jednou denně. Zbytek alespoň jednou měsíčně či i méně. (viz příloha?)

4. Pokud ano, jak často?
130 odpovědí

Graf 7 Dotazníkové šetření, autor: Eliška Zamouřilová

Jen 44 dotazovaných poslouchá rádio z klasického rozhlasového přijímače. Většina, 91 respondentů, si pouští autorádio. K tomu se váže i činnost, která je při poslechu provozována. Respondenti na otázku, při jaké příležitosti poslouchají rádio, nejvíce zaškrtovali možnost poslech v autě. Tímto způsobem odpovědělo 108 dotazovaných. (viz příloha č.1) Na třetím místě se pak umístilo internetové rádio, které poslouchá 56 dotazovaných. Na posledních dvou místech se umístila televize a mobilní aplikace (viz příloha č.1)

6.1 Metoda měření poslechovosti

Průzkum poslechovosti probíhá od roku 1992. Tehdy se poslechovost zjišťovala skrze metodu pen & paper face-to-face, tedy tištěné papírové dotazníky. S názvem MediaProjekt probíhalo toto měření až do roku 2006, kdy se prvně vyzkoušela metoda CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing) tzv. spontánní vědomý poslech neboli telefonické dotazování náhodně vybraných lidí na rozhlasové vysílání v minulém dnu či týdnu. Průzkum změnil název na Radioprojekt a realizátory se staly výzkumná a technologická agentura Median spolu s agenturou STEM/MARK a nově i Nielsen Admosphere.⁵² Zkoumání

⁵² Jak se měří poslechovost rozhlasových stanic?. *RadioTV* [online]. 2016 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.radiotv.cz/p_radio/jak-se-meri-poslechovost-rozhlasovych-stanic/

poslechovosti je především důležité pro samotná rádia, jejímž primárním indikátorem je průměrná poslechovost za čtvrt hodinu a jejich podíl na trhu. Také mohou z výsledků zjistit, jak cílit svou reklamu a jakou vytvářet dramaturgii.

Metoda CATI vybírá dotazované na základě určitých kritérií: jak věk, tak pohlaví respondentů musí být v poměrném zastoupení stejně jako jsou tyto skupiny obyvatel zastoupeny v celé populaci ČR. Do průzkumu se nelze nikde registrovat, aby se nedaly ovlivnit výsledky. Dotazování jednoho respondenta zabere 16 minut. Tato metoda není nákladná a pravděpodobnost, že se dostane k určitým cílovým skupinám, je vysoká. Na druhou stranu nejde do takových detailů a dotazovaný si nemusí pamatovat, jakou konkrétní stanici poslouchal, jelikož je možné provádět pouze analýzu po 15 minutách.

Radioprojekt probíhá nepřetržitě 50 týdnů v roce a výsledky jsou zveřejňovány jednou za čtvrt roku, tedy v únoru, květnu, srpnu a listopadu. Ročně se vyzpovídá 30 tisíc občanů ČR ve věku od 12 do 84 let (do roku 2021 byla věková kategorie respondentů 12 až 79 let), z nichž 95 % je dotazováno přes mobilní telefony a těch zbylých 5 % stále ještě přes pevné linky (procentuální podíl výběru respondentů je vyčíslen za 3. a 4. kvartál roku 2021). Výzkum má několik kategorií, kterými se zabývá. V roce 2021 to byly následující: vývoj poslechovosti v populaci (roky 2006–2021), denní a týdenní dosah ve všech čtvrtletích, průměrný počet stanic za výše zmíněná období, poslech v minulém týdnu u celoplošných, nadregionálních a regionálních rozhlasových stanic, a poslech včera ve všech třech zmíněných typech úrovně šíření, podíl rozhlasových stanic na trhu. Dále uvádí křivku mediálního zastupitelství od roku 2006 do roku 2021. Minulý rok se na první příčce umístil MEDIA CLUB s 2 616 tisíci posluchači a na druhé Media Marketing Services (MMS) spolu s RADIOHOUSE s 1 659 tisíci posluchači.

Týdenní poslech v krajích v tisících a jeho podíl v procentech je další kategorií, která se ve výzkumu vyskytuje. V Praze vedl v roce 2021 s 297 tisíci ČRo Radiožurnál, druhá Evropa 2 a na třetím místě se umístil Rádio impuls. Druhé nejsilnější postavení má ČRo Radiožurnál v Moravskoslezském kraji, kde je poslouchán 201 tisíci posluchači, na druhém místě Rádio Impuls, a v závěsu Hitrádio Orion. Z výsledků průzkumu ještě můžeme vyčíst typy posluchačských obcí, dle jejich preferenčních rádií, zda poslouchají komerční celoplošné, regionální, veřejnoprávní nebo jsou nevyhraněnými typy. Taktéž se dozvíme věk respondentů, jejich pracovní status (zaměstnanec, podnikatel, důchodce, student)

a nejvyšší dosažené vzdělání, rozděleno na základní, střední bez maturity, s maturitou a vysokoškolské.⁵³

Dle některých zástupců rozhlasových stanic je pojetí měření poslechovosti nedostatečné a metoda Radioprojektu zastaralá. Obchodní ředitel společnosti Seznam.cz Tomáš Bůřil prohlásil, že „radioprojekt naprosto neodpovídá současné situaci na trhu a našim potřebám.“⁵⁴ Podle něj metoda způsobuje nerovnováhu celého trhu. Měření poslechovosti skrze telefonické dotazování patří mezi neprůkazné metody měření, což může vést k nedůvěře klientů, kteří pak své peníze mohou odvádět do jiných typů médií. Ondřej Novák, výkonný ředitel Asociace mediálních agentur (ASMEA), označil výrok Tomáše Bůřila za „povinné marketingové a PR cviky silného tržního hráče.“ Jak sám Ondřej Novák tvrdí, Radioprojekt se sice musí nadále vyvíjet, ale dosahuje evropským standardům a směle konkuruje nejsilnějším trhům.⁵⁵

Seznam své tvrzení podkládá výsledky, které přineslo měření přes internet web analytickým nástrojem gemiusPrism, jenž naměřil např. stanici Expres FM, spadající pod Seznam, za „jediný lednový týden“ úplně rozdílná čísla oproti metodě CATI. Radioprojekt naměřil 42 000 posluchačů stanice Expres FM za týden, kdežto gemiusPrism vypočítal za stejný čas 117 000 lidí. Při měření byla použita metrika streaming visitors, která se aplikuje pro vyměřování „konzumace multimediálního a streamovaného obsahu.“⁵⁶

V roce 2016 proběhl pod záštitou rozhlasové sekce Sdružení komunikačních a mediálních agentur (SKMO) a Asociace mediálních agentur (ASMEA) workshop na téma budoucnosti metody CATI a směřování Radioprojektu. Workshopu se zúčastnily jak současní realizátoři výzkumu Median, STEM/MARK a Nielsen Admosphere, tak agentura TNS, GfK nebo Ipsos.

Všechny výše zmíněné agentury vznesly návrh na elektronické pasivní měření skrze softwarové systémy – audiometry, jenž snímají zvuk z prostředí, kde se vyskytuje měřené zařízení (např. majitel smartphonu). Sejmuté zakódované informace zpracuje software, který je porovnává v daném časovém úseku

⁵³ Radioprojekt: Výsledky za 3. a 4. kvartál 2021. *Médiář* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/wp-content/uploads/2022/02/radioprojekt.pdf>

⁵⁴ Seznam.cz kritizuje měření poslechovosti. Radioprojekt není zastaralý, oponuje šéf ASMEA. *Médiář* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/seznam-cz-kritizuje-mereni-poslechovosti-radioprojekt-neni-zastaraly-oponuje-sef-asmea/>

⁵⁵ tamtéž

⁵⁶ tamtéž

s odvysílányi pořady a písněmi rozhlasových stanic.⁵⁷ Měření probíhá přes smartphony nebo prostřednictvím zařízení, která audiometry obsahují. Kromě společnosti Median, která prezentovala AdMeter (viz Obrázek 1) neboli elektronický měřicí panel, jež v České republice funguje, představili ostatní účastníci elektronické měření realizované zatím pouze v zahraničí. „Je dobře, že se rozhlasová sekce SKMO dívá dopředu a že hledáme nové reálně aplikovatelné inovace. V případě Radioprojektu je třeba stále hledat také správný poměr mezi užtkem pro program, užtkem pro zadavatele reklamy a náklady. Vždy jde pouze o výzkum založený na statistických metodách, který se sice blíží realitě, ale nemůže jí odrážet zcela. Náklady na zvyšování přesnosti přitom bohužel nerostou proporcionálně efektům,“ reagoval na setkání Michel Fleischmann, předseda Asociace provozovatelů soukromého vysílání (APSV).⁵⁸

Obrázek 1 Schéma procesu elektronického měření adMeter, zdroj: Prezentace společnosti Median, s.r.o., listopad 2013

⁵⁷ Median s audiometry pokročil. *Marketing & Media* [online]. 2013 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://mam.cz/media/2013-09/median-s-audiometry-pokroci/>

⁵⁸ Rádia hledají další podobu výzkumu poslouchivosti. *MediaGuru* [online]. 2016 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2016/06/radia-hledaji-dalsi-podobu-vyzkumu-poslechosvosti/>

Audiometr funguje i na bázi značkování (watermarking).⁵⁹ Tato metoda umožňuje přesnou identifikaci obsahu i vysílatele. Do zvukové stopy vysílaného pořadu se vloží digitální data, která jsou pro lidské ucho nepostřehnutelná, obsahující informace o určitém kanálu, přesný čas vysílání či identifikátory obsahu.

Výhodou audiometrů je schopnost změřit délku poslechu na vteřiny přesně, oproti Radioprojektu, který analyzuje každých 15 minut. Nevýhodou zůstává vysoká nákladnost projektu. „V ČR, kde je více jak 80 rádií, z nichž většina je regionálních, by představovalo zavedení výhradně elektronického měření ve formě audiometrů investici v řádu několika desítek milionů korun. A to se obáváme, že by reálně nakonec museli platit zadavatelé reklamy,“ řekl ředitel MMS, Pavel Lupjan.⁶⁰

⁵⁹ tamtéž

⁶⁰ Jak probíhá výběr respondentů a dotazování v průzkumu poslechovosti? *RadioTV* [online]. 2016 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.radiotv.cz/p_radio/jak-probiha-vyber-respondentu-a-dotazovani-v-pruzkumu-poslechovosti/

7 Rozhlasové kvóty

Za účelem větší propagace lokální hudby, uchování mateřštiny a udržení domácí ekonomiky se některé státy rozhodly zavést tzv. rozhlasové kvóty. Myslí se tím určité množství odehrané hudby v daném jazyce v procentuálním měřítku, které musí být vysílané ve specifickém časovém úseku. Rozhlasové vysílání není v České republice oproti některým státům takto regulováno.

7.1 Česká republika

V České republice zatím kvóty zavedeny nebyly, i když se o nich dlouhodobě diskutuje. V zákoně o provozování rozhlasového a televizního vysílání⁶¹ můžeme nalézt několik paragrafů pojednávajících o vyhrazení procentuálních podílů vysílacích časů pro evropská díla. Hlava III., podpora evropské tvorby a evropské nezávislé a současné tvorby, paragraf č.42 stanovuje „Vyhrazení nadpolovičního podílu celkového vysílacího času každého svého programu pro evropská díla.“ Následující paragraf č.43 podmiňuje vysílatele, aby evropská díla vytvořená nezávislými výrobci vyplnila 10 % celkového vysílacího času každého programu. Paragraf č.44 naopak nařizuje vysílatelům, aby první vysílání těchto děl nepřekročilo časovou lhůtu pěti let a opět tvořilo 10 % vysílacího repertoáru.

Co se nyní týká propagace domácí tvorby, tak např. na Českém rozhlasu byla od roku 2016 polovina vysílaného programu českého původu.⁶² Český rozhlas je vázán kodexem, který uvádí v čl. 8, odst. 8.2 podporu současného umění a kultury a její šíření⁶³, ale nikde není dáno, kolik procent z toho má být domácí tvorba. V soukromém sektoru je procento lokální produkce za poslední čtyři roky o dost nižší, tvoří 30 %. Tento trend se pak projevuje na autorských odměnách, kdy za roky 2016–2020 bylo přiděleno okolo 660 mil. Kč zahraničním autorům a kolem 341 mil. Kč domácím autorům.⁶⁴

V předešlých dvou letech, kdy byla hudební scéna paralyzována pandemií Covid-19 a umělci přišli o velké příjmy, se spojili zástupci české hudební scény, mezi nimiž byla např. Brněnská asociace klubové hudby (BACH), Česká asociace

⁶¹ Zákon č. 231/2001 Sb.: Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-231?text=z%C3%A1kon+o+provozov%C3%A1n%C3%AD+rozhlasov%C3%A1ho>

⁶² NOVÝ, Jakub. Kvóty hudební tvorby v médiích – ano, či ne?. *OSA* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/blog/kvoty-hudebni-tvorby-v-mediich-ano-ci-ne/>

⁶³ Kodex Českého rozhlasu. *Český rozhlas* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

⁶⁴ Viz č. 60

festivalů (ČAF), agentura DILIA, Festivalová asociace (FESTAS), Institut umění – Divadelní ústav (IDU)/ SoundCzech, Ochranný svaz autorský (OSA) a další, a v dubnu roku 2020 vydali prohlášení na podporu živého umění a jeho přežití. Jedno z koncepčních řešení, které by dle nich mělo rychlý a nepochybný účinek, mělo být právě zavedení kvót v lokálních médiích. Chtěli tak vytvořit prostor pro současnou tvorbu, ze které by se následně přerozdělily odměny mezi tuzemské autory, čímž by se dle zástupců hudební scény zaručila kvalita nové produkce.⁶⁵

V sousedních zemích je situace odlišná.

7.2 Situace v zahraničí

7.2.1 Slovensko

Země sousedící s Českou republikou zavedla rozhlasové kvóty v roce 2016 a nyní je podmínkou, že soukromé stanice musí odehrát 25 % slovenské tvorby, veřejnoprávní Rozhlas a televize Slovenska (RTVS) 35 % a pětina (20 %) odvysílaných tamějších skladeb nesmí být starších pěti let⁶⁶.

Dalším předpokladem je vysílání výše zmíněných procent čistě slovenské hudby od šesti hodin ráno do půlnoci, tedy v hlavním vysílacím čase, tzn. není možné toto nařízení obcházet tím, že by rádia slovenskou tvorbu představovala v brzkých ranních hodinách. Pokud na stanicích převažuje hudební složka nad mluveným slovem, měly by odehrát kolem čtyř hodin hudebních skladeb slovenských autorů.

Zavedení slovenských kvót vzneslo mnoho otázek a dovolávání ke slovenskému ústavnímu soudu. Ten rozhodl, že jsou kvóty v souladu s ústavou a zůstávají platné. Veřejnoprávní i soukromé stanice žádaly o výjimku z povinnosti. Ta byla některým specifickým stanicím udělena, ale na sklonku roku 2018 rada pro vysílání a retransmisi další žádosti o výjimky zamítla.⁶⁷

Asociace nezávislých rozhlasových a televizních stanic Slovenska (ANRTS)⁶⁸ byla jedna z mnoha, která se vůči kvótám vymezila. Dle ní znějí pak všechny stanice stejně, jelikož musí hrát to samé – seznam skladeb, které nejsou starší 5 let

⁶⁵ Prohlášení zástupců české hudební scény. IDU [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.idu.cz/cs/aktualne/aktuality/1505-prohlaseni-zastupcu-ceske-hudebni-sceny>

⁶⁶ Veřejnoprávní rozhlas RTVS má potíže s plněním hudebních kvót. RadioTV [online]. 2019 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.radiotv.cz/p_radio/verejnopravni-rozhlas-rtvs-ma-potize-s-plnenim-hudebnich-kvot/

⁶⁷ tamtéž

⁶⁸ BERGER, Vojtěch. Hudba v éteru. Česká rádia hrají hlavně anglicky, povinné kvóty na mateřštinu vyvolávají odpor. Hlídací pes [online]. 2019 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://hlidacipes.org/hudba-v-eteru-ceska-radio-hraji-hlavne-anglicky-povinne-kvoty-na-materstinu-vyvolavaji-odpor/>

a zároveň je to čistě slovenská tvorba, není nekonečný. Touto cestou zaznamená rozhlas úbytek nejen posluchačů, kteří budou raději využívat jiné služby, třeba streamingové platformy, ale také ztrátu zadavatelů reklam.⁶⁹ Další výtkou je výrazná unifikace rozhlasových stanic, a s tím tedy i ztráta možnosti volby a pestrost nabídky.

Je to taktéž narušení svobodného podnikání a zásah do svobody projevu. Podle ANRTS by toto vládní nařízení měl odnést veřejnoprávní slovenský rozhlas. „Disponuje na rozdíl od soukromých vysílatelů celkem sedmi programovými okruhy. Pokud chce stát trvat na tom, že hudební kvóty jsou ve veřejném zájmu, má možnost využít rozhlasovou službu RTVS, která je financovaná z úhrad za službu veřejnosti,“ tvrdí o veřejnoprávním rozhlasu asociace soukromých rádií a televizí. RTVS se brání, že hraje slovenských skladeb dostatek i bez kvót.⁷⁰

7.2.2 Francie

V roce 1994 byly ustanoveny kvóty rozhlasového vysílání soukromých stanic na 40 % odvysílané lokální tvorby mezi 6:00-22:00, a alespoň polovina musela být současná produkce. Stalo se tak kvůli údajné anglosaské kulturní invazi, kterou chtěli zákonodárci potlačit.

Ustanovení bylo překážkou pro umělce, kteří jsou sice občany Francie, ale tvoří hudbu v anglickém jazyce, aby zaujali i mezinárodní publikum. Kvóty se naposledy revidovaly v roce 2016 a snížily na 35 % domácí produkce, a rozhlasové stanice, které se specializují na zahraniční tvorbu, mají povinnost vysílat pouze 15 % francouzské hudby.⁷¹

Veřejnoprávní média, především tedy Radio France, by naopak měla hrát 50 % francouzsko-jazyčných písní, a to je ještě podmíněno vysíláním především nové produkce.

⁶⁹ *Kvóty pre rádiá nie sú protiústavné. Súd rozhodol po vyše dvoch rokoch* [online]. 2018 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://medialne.trend.sk/radia/kvoty-pre-radia-nie-su-protiustavne-sud-rozhodol-vyse-dvoch-rokoch>

⁷⁰ Viz č. 66

⁷¹ France drops legal quota on French radio songs as DJs forced to play 'boring old ballads'. *The Telegraph* [online]. 2016 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/12197192/France-drops-legal-quota-on-French-radio-songs-as-DJs-forced-to-play-boring-old-ballads.html>

Tato regule, kritizovaná provozovateli soukromých stanic, má pozitivní dopady. Dle výroční zprávy francouzského nahrávacího průmyslu (SNEP) z roku 2018⁷² byly více než tři čtvrtiny desek v žebříčku top 200 alb vyrobených ve Francii a z toho 48 bylo debutových. Zde je evidentní i dopad povinnosti rozhlasových stanic odhalovat nové talenty. „Systém kvót funguje a dal nový impuls francouzsky mluvícímu hudebnímu sektoru,“ nechal se tehdy slyšet Aurore Bergé, generální ředitel SNEP.⁷³

7.2.3 Portugalsko

Portugalská ministryně kultury Graça Fonseca oznámila na začátku roku 2022 zvýšení povinných kvót pro rozhlasové vysílání z 25 % na 30 %, které vzešlo v platnost na konci února roku 2022. Důvodem navýšení je propagace lokální hudby, portugalské hudby, a docenění ve prospěch autorů, umělců a producentů. Den po oznámení opatření se proti nim ohradila Portugalská asociace pro rozhlasové a televizní vysílání (APR) a Asociace křesťanských rádií (ARIC), kteří kritizují nedostatečnou vládní podporu zejména rozhlasového vysílání a poukazují na regulace jako na neúčinné. Soukromá rádia považují tento krok za nespravedlivý a neřešící problémy umělců. Naopak portugalscí umělci zvýšení podílu portugalské hudby v rozhlasu vítají a nabádají veřejnost k poslechu jejich tvorby.⁷⁴

7.2.4 Kanada

V Kanadě je to o něco složitější. Kvóty zde souvisí s hudebními kategoriemi, na které jsou rozděleny. Druhou kategorií, populární hudbu kanadského původu, by měla komerční rádia hrát z 35 %. Ve třetí kategorii, zvláštní zájmové hudbě, kam můžeme zařadit klasickou hudbu, folk, jazz, blues či experimentální hudbu, by rádia měla obsahovat 20-25 % takového obsahu. Toto nařízení se týká vysílání v čase mezi 6:00-18:00, ale pouze ve všední dny.⁷⁵

⁷² *BILAN 2018 DU MARCHÉ DE LA MUSIQUE ENREGISTRÉE* [online]. 2018 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <http://snepmusique.com/wp-content/uploads/2019/03/DP-Bilan-2018-final.pdf>

⁷³ Should France Still Have French-Language Song Quotas for Radio Stations?. *Frenchly* [online]. 2019 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://frenchly.us/should-france-still-have-french-language-song-quotas-for-radio-stations/>

⁷⁴ Portuguese music quota upped to 30%. *The Portugal News* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.theportugalnews.com/news/2021-02-05/portuguese-music-quota-upped-to-30/58083>

⁷⁵ *A Musician's Guide to Canadian Content and Radio Quotas* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.duplooylaw.com/a-musicians-guide-to-canadian-content-and-radio-quotas/>

7.2.5 Austrálie

U protinožců je nyní povinnost pro komerční stanice hrát 25% australské tvorby, z toho pouze 6 % nově vzniklé, od šesti od rána do půlnoci. To tedy znamená, že mohou lokální tvorbu vysílat i mimo hlavní vysílací čas. V srpnu loňského roku proto vznikla petice pro zvýšení kvót, která se odkazuje na kanadské regulace s tím, že existuje řada velmi talentovaných umělců, kterým se nedostává takové podpory, jakou by si zasloužili.⁷⁶

7.2.6 Polsko

V Polsku už kvóty zavedené mají. V zákoně je nyní ustanoveno, že musí v rozhlasovém vysílání zaznít 33 % tamější hudby. Tuto reguli rádia obchází tím, že polskou tvorbu vysílají převážně v nočních hodinách. Proto se nyní začalo rozhodovat o novele zákona, kterou navrhla strana Právo a spravedlnost, a která by regulaci upravila. Pokud by se novela odsouhlasila, tak by rádia měla povinnost hrát polské skladby polovinu vysílacího času, a to z 80 % od pěti od rána do půlnoci. Tato sociálně konzervativní politická strana hájí předešlé stanovisko potřebou pomoci domácím umělcům, kteří přišli kvůli pandemii o koncerty, a tedy o příjmy. Opět se shledáváme s názorem, že by kvóty pomohly začínajícím umělcům, a že se blíží konec rádií, jelikož je nahradí streamingové platformy.⁷⁷

7.2.7 Německo

Zavedení rozhlasových kvót v Německu je kontroverzním tématem od 90. let minulého století. Zastánci této regulace snášejí kritiku na rozhlas, který podle nich hraje především angloamerickou hudbu. Německá rocková kapela Tocotronic se před několika lety nechala slyšet, že jde o „přehnané zdůrazňování německví a vlasteneckou tupost“. ⁷⁸

Již dříve si Německo rozhlasové regulace zažilo, stejně tak jako Česká republika (tehdy Československo) za dob normalizace, kdy byl schválen na poradě vedení ČRo v roce 1971 bod o proporci vysílané domácí a zahraniční hudby – v týdenním objemu se mělo odvysílat 50 % domácí hudby, 25 % hudby socialistických zemí

⁷⁶ Campaign to increase Aussie Music quota on radio. *Radio info* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://radioinfo.com.au/news/campaign-increase-aussie-music-quota-radio/>

⁷⁷ Ať je dost polských písní. Právo a spravedlnost navrhuje nové kvóty pro rádia, hájí je covidem. *ČT24* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3432950-jedna-zahranicni-pisnicka-na-ctyri-polske-pravo-a-spravedlnost-navrhuje-nove-kvoty-pro>

⁷⁸ Nekonečná debata. *Jádu* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.goethe.de/ins/cz/prj/jug/kul/cs16105428.htm>

a 25 % ostatních zemí.⁷⁹ V Německé demokratické republice platila kvóta 60 % domácí hudby. Nyní je bez regulí.

7.3 Argumenty pro a proti

I přesto, že se vůči kvótám vyhrazuje spousta subjektů, argumentů pro zavedení kvót můžeme uvést několik. Zaručily by větší hudební pluralitu. Kvalita nové tvorby by se zvýšila, jelikož by umělci získávali od kolektivní správy více peněz, a tím by se zaručila větší návratnost finančních prostředků a mohlo se investovat do nové tvorby a seberozyvoje. Další výhodou by byl větší zájem o lokální hudbu, zvýšení své konkurenceschopnosti a umělci by měli možnost uplatnit se i v zahraničí. Zajistil by se tak prostor pro nové skladby a začínající umělce, a vznikalo by větší množství skladeb v mateřském jazyce. Tím by se více upevňoval mateřský jazyk.⁸⁰

Na druhou stranu by měla rozhodovat kvalita, a ne původ skladeb, nebo původ autorů. Představa, že by se tvorba posuzovala dle toho, kde skladbu daný umělec nahrál, je celkem nemyslitelná v dnešní době, kdy je každý kosmopolitní. Jako příklad můžeme uvést tvorbu českých umělců, kteří měli tu možnost nahrávat v hudebním studiu Abbey Road v Londýně. Počítalo by se to jako česká tvorba? Nebo autoři, kteří svá alba vytváří s producenty z celého světa, jak by se na to nahlíželo?

A argumentů proti regulacím je více. Tvorba umělců, ať už jakékoliv národnosti, by se měla za hranicemi země prosadit sama. Dramaturgové by měli sami umělce vyhledávat a posluchači by je měli vyžadovat. Svobodný trh by tím byl značně narušen a playlisty rádiových stanic by měly větší tendenci k zacyklenosti, trh není nekonečný.⁸¹ Dále je to složité pro stanice, které se zaměřují na určitý žánr nebo skladby z dané dekády. Příkladem mohou být „oldies“, tedy hudební formát, jenž se používá v populární hudbě let 50.- 90. Mít pětinu skladeb, které nejsou starší pěti let by proto bylo neproveditelné.

Umění není národním majetkem, ale mezinárodně ceněná součást našich životů. Proto by se vláda neměla snažit kulturu přivlastňovat.

⁷⁹ Období normalizace 1968–1989. *Český rozhlas* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z:

<https://informace.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/498451bdd342f163441d6519090e29b4.pdf>

⁸⁰ NOVÝ, Jakub. Kvóty hudební tvorby v médiích – ano, či ne?. *OSA* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/blog/kvoty-hudebni-tvorby-v-mediich-ano-ci-ne/>

⁸¹ tamtéž

Jak vysvětluje předseda Svazu autorů a interpretů (SAI) Jakub Nový⁸² – ve většině zemí je postup podobný. Soukromé stanice se bouří, umělci jsou spokojeni. Odměny za tvorbu zůstávají v dané zemi, což ale nemusí znamenat, že je tvorba kvalitní.

V dotazníkovém šetření, kterého se zúčastnilo 151 lidí ve věku 18–66+ let, odpovídali respondenti i na otázku, zda by se rozhlasové kvóty měly zavést, jestli o nich někdy slyšeli, a pokud ano, jaký je jejich názor na zavedení regulací v ČR. 39 % dotazovaných odpovědělo, že o kvótách již někdy slyšeli, ale dle následujících odpovědí můžeme vidět, že jsou názory na tuto problematiku velmi ambivalentní. *„Pokud by se jednalo pouze o téma "česká versus zahraniční" tvorba, tak zavedení kvót nepodporuji. Pokud by kvóty měly sofistikovanější systém, který by definoval povinnost hraní i jiné než mainstreamové hudby v podání dinosaurů typu Helena Vondráčková nebo naopak nekvalitních samohrajek typu Mirai, tak mi zavedení kvót dává smysl. Kvóty, které by podpořily vysílání hudby nadčasových nemainstreamových interpretů, by jistě osvěžily českou kulturní scénu. Ale obecně, kvalitní dramaturg je jistě lepší varianta než sebepropracovanější kvóty,“* vidí tuto problematiku jedna z respondentek. Další z dotazovaných v tom vidí jakousi kontrolu nad vysílaným obsahem: *„Myslím si, že nedává smysl to zaměřovat jen na "mateřský jazyk", protože spousta lidí preferuje vytvářet hudbu i v jiném jazyce. Dává mi ale smysl, aby se obecně rozhlasové stanice více zaměřovaly na místní tvorbu, nicméně nevím, jestli je ta cesta v tom nastavovat nějaké kvóty – zní to spíš jako cenzura, která ještě ke všemu ani nezajišťuje kvalitní dramaturgii.“*

Podle dalšího z respondentů je zavedení kvót naprostý nesmysl: *„Tuzemské skladby musí být primárně konkurence schopné kvalitní světové tvorbě, zavedení kvót to nevyřeší (spíš naopak zhorší). Do určité míry bych pochopil zavedení kvót na veřejnoprávních stanicích, byť s tím nesouhlasím. Ale zavádění kvót na ostatních stanicích je velmi špatné.“*

Následující odpovědi respondentů dokreslují spíše postavení proti zavedení: *„V ČR by měly být povinně kvóty na zařazení kvalitní nezávislé české hudby na podporu vycházejících talentů, které si prostor v éteru zaslouží na základě kvality, a nikoliv poptávce po prefabrikovaném odpadu, který česká scéna generuje.“*

⁸² tamtéž

„Nemělo. Z mého pohledu jde o obtížně odůvodnitelnou tendenci populisticky brnkat na nacionalistickou strunu. To není mé harfy tón.“

„Rozhodně ne – vede k přepjatému nacionalismu, který je moderní liberální společnosti nutně cizí.“⁸³

⁸³ Viz příloha č.1

8 Analýza dvou českých rádií s britskými ekvivalenty

Následující čtyři stanice si autorka vybrala z důvodu podobného cílení, jak ve smyslu skupiny obyvatelstva, tak dramaturgického zaměření. Pro srovnání si vybrala dvě stanice z Velké Británie, konkrétně BBC Radio 3, které porovnává s českým ekvivalentem ČRo Vltavou, a Classic FM, které by se dalo považovat za sourozence rádia Classic Praha.

8.1 Český rozhlas Vltava x BBC Radio 3

8.1.1 ČRo Vltava

Jedná se o celoplošnou stanici Českého rozhlasu, dříve nazývanou Český rozhlas 3, která klade důraz na kulturní dění. Do éteru vysílá jak analogově, tak ve formě DAB+.

Předchůdcem Vltavy byl třetí program Československého rozhlasu, který cílil na náročné kulturní posluchače. Vznikl v roce 1964 a o osm let později, tedy v roce 1972, byl rozdělen na českou Vltavu a slovenský Devín. Vysílání Vltavy bylo zahájeno znělkou symfonické básně Vltava z cyklu symfonických básní Má vlast, z pera významného českého skladatele Bedřicha Smetany.

Původní záměr vysílání pod nadvládou tehdejšího režimu zněl následovně: „poskytování estetických zážitků posluchačům v míře co nejbohatší, rozšiřování poznání a vzdělání socialistického člověka“.⁸⁴ Vltava i přesto spolupracovala s pro komunistický režim nepohodlnými autory a maskovala jejich vlastní jméno za jméno některých z „pokrývačů“, kteří své jméno dávali všanc. Do konce roku 1989 stanice také představovala cykly děl zakázaných autorů.

Od roku 1992 do roku 2013 se stanice nazývala Český rozhlas 3 – Vltava. Vzápětí přišlo nové schéma, které se pak inovovalo i v roce 2017 pod vedením Petra Fischera, jenž viděl ve Vltavě počátek vzniku komplexní artové stanice, a se sloganem Art is not dead zahájil její další proměnu. Naposledy se program a celkový vizuál měnil v roce 2020, kdy již byla šéfredaktorkou Jaroslava Haladová. Ta nastoupila v roce 2019 a ve vedení nahradila právě Petra Fischera. Odchod Petra Fischera byl v té době kontroverzní záležitostí. Generální ředitel René Zavoral se rozhodl neprodloužit Fischerovi smlouvu, údajně z důvodu nenaplnění plánu, který mu byl při nástupu na Vltavu dán, a stagnace stanice. Fischer oponoval, že

⁸⁴ O stanici. *Vltava rozhlas* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/o-stanici-5343195>

nedostal ke změně velké množství času. Několik stovek umělců mu vyjádřilo podporu. Dle nich zahájil proměnu Vltavy a zasadil se o její vývoj v jednu z nejprestižnějších kulturních stanic.⁸⁵ Petr Fischer sám o nenaplněné vizi prohlásil: *„Dostal jsem za úkol připravit reformu, udělat nové vysílací schéma, a to schéma zavést a pokusit se tím schématem změnit negativní vývoj poslechového Vltavy.“*

1. dubna 2020 byl odprezentován zcela nový program rádia. Znělku vysílání nahráł hudebník Tomáš Dvořák jinak řečený Floex. Hlasem stanice se stali herci Jana Plodková a Václav Neuzil. V prosinci roku 2021 přišla na řadu modernizace studia Vltavy, které bylo otevřeno v roce 2000. Studium je nyní vybavené nejen pro vysílání, ale i živé přenosy koncertů. Vylepšila se akustika prostoru a nakoupilo se kvalitní technické vybavení.

8.1.1.1 Rebranding Vltavy

Na podzim roku 2020 probíhaly na stanici Vltava velké programové změny, se kterými se proměnila i vizuální identita stanice. Tvářemi Vltavy se staly známé osobnosti kulturní scény. Kupříkladu zpěvačka Monika Načeva a Sára Vondrášková alias Never Sol, umělec Ota Klempíř, publicista Pavel Klusák nebo hudební skladatel Vladimír Franz.

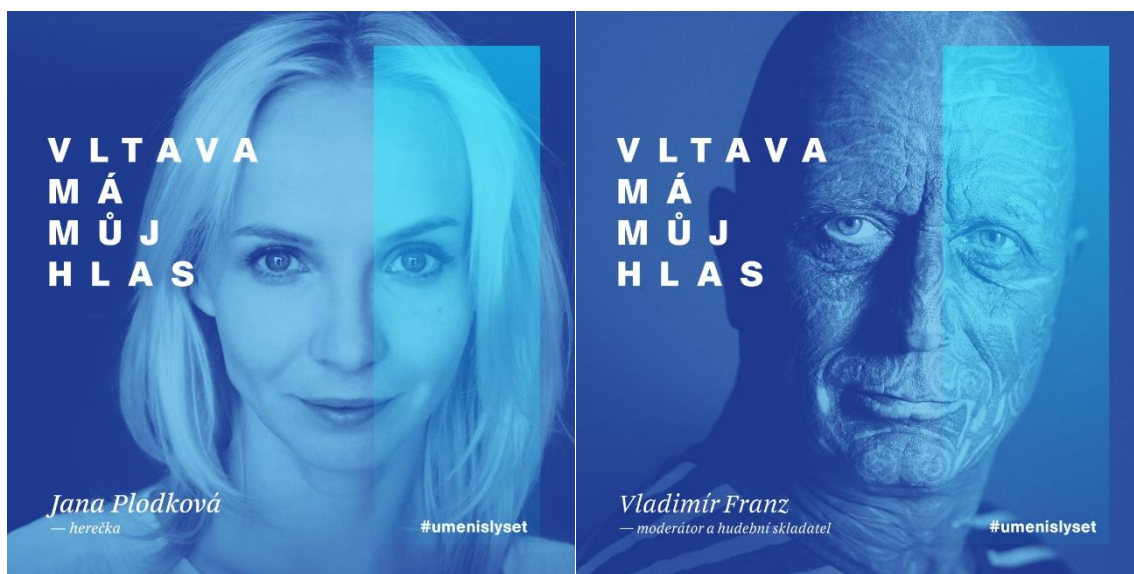
Nový vizuální koncept byl vytvořen in-house, tedy vzešel z oddělení marketingu ČRo. Grafickou podobu tomu vytvořili grafici Michaela Doležalová a František Novotný. Tuto velkou proměnu doprovázela rozsáhlá marketingová kampaň a prezentovala s tím i nové programové složení. Zaměstnanec ČRo a ředitel marketingu Jiří Hošna k tomu řekl: *„Jednotlivé vizuální prvky ‚nové‘ Vltavy budou aplikované v marketingovém mixu zahrnujícím outdoor, online, print i on-air komunikační aktivity v průběhu celé kampaně, a to až do konce roku 2020. Vizuály staví na detailních portrétech osobností ČRo Vltava – Jany Plodkové, herečky, která je zároveň hlasem stanice, nebo Vladimíra Franze, hudebního skladatele, výtvarníka a moderátora pořadu Sedmé nebe.“*

Vizuál je minimalistický s duotónu modré a tyrkysové s obrazci, které podtrhávají rysy vizualizovaných osobností. Klíčový je portrét osobnosti kombinovaný

⁸⁵ Český rozhlas vybral nástupce Petra Fischera. Vltavu povede Jaroslava Haladová. ČT24 [online]. 2019 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://ct24.ceska-televize.cz/domaci/2713097-cesky-rozhlas-vybral-nastupce-petra-fischera-vltavu-povede-jaroslava-haladova>

s barevnými kódy a piktogramy, které mají za úkol napomáhat posluchačům v orientaci v nabídce Vltavy. František Novotný k vizualizaci dodal: „Logotypy jsou doplněny symboly, které charakterizují zastřešující program a fungují jako orientační systém. Pilíř ‚hudba‘ je charakterizován zvukovou křivkou, ‚slovo‘ je znázorněno ikonou nalinkovaného textu a ‚kulturní publicistika‘ těží ze symbolu zoomu z digitálních fotoaparátů jako motiv cílící na informace.“⁸⁶

Vedle grafického zpracování byly programové změny následovné: nový zvukový podkres a kulturní, hudební a literární pořady, nedělní hry z rozhlasového archivu a mnohem více živých vstupů či četba provokativních, ale kvalitních děl.

Obrázek 2 Nový vizuál stanice Vltava, zdroj: ČRo Vltava

Obrázek 3 Porovnání log stanice Vltava, vlevo do roku 2013, vpravo od roku 2020, zdroj: ČRo Vltava

⁸⁶ ČRo Vltava má novou vizuální identitu. *RadioTV* [online]. 2020 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.radiotv.cz/p_radio/cro-vltava-ma-novou-vizualni-identitu/

8.1.1.2 Dramaturgie

Vltava se zasazuje o dodržení třech pilířů, na kterých staví svou vyváženou programovou strukturu – hudba, literární a dramatická tvorba, a publicistika.⁸⁷

Při poslechu stanice se můžeme těšit jak na klasickou hudbu, která je stále pro Vltavu stěžejní a má své jisté místo, tak i hudbu soudobou, alternativní či jazzovou. Tu můžeme naladit v pořadech Jazzový podvečer a Jazzové dopoledne. Pořad Mozaika pro nás připraví kulturní zpravodajství a magazín Akcent se zabývá tématy, která hýbou kulturou a je na ně nahlíženo z různých úhlů pohledu. Klasickou hudbu naladíme v Poledním koncertě nebo každý týden v pondělí, kdy máme možnost slyšet záznam koncertu SOČRu. Dalšími pořady jsou rozhovory s osobnostmi mimo mainstreamový proud Artcafé a Vizitka, nedělní rozhlasová hra nebo Četba s hvězdičkou, která se vysílá od roku 2020 po 23. hodině, jelikož se jedná o provokativní četbu, která užívá ostřejšího jazyka. Pořad je velmi úspěšný a v roce 2021 se stal pátým nejpopulárnějším pořadem ČRo puštěným přes online rádio mujRozhlas. V programu nalezneme i Sedmé nebe moderované osobnostmi kulturního života, jmenovitě zpěvačkou Martou Kloučkovou, Sárrou Vondráškovou, Milanem Caisem nebo Pavlem Klusákem. Ti při vysílání vybírají své oblíbené písně a komentují je.

Od dubna 2022 se nově začalo streamovat Sedmé nebe live, jehož spuštění mělo nejspíše co do činění s rekonstrukcí studia. Živé vysílání v podobě koncertu zahájil moderátor a hudebník Milan Cais, který pořad Sedmé nebe taktéž běžně moderuje, spolu s muzikanty Jaromírem Švejdíkem a Dušanem Neuwerthem, známých z kapel Tata Bojs a Priessnitz. Následovala epizoda s multiinstrumentalistkou Lenkou Dusilovou, kterou uvedla moderátorka a hudebnice Marta Kloučková. Koncept série je založen na koncertu protkaným mluveným slovem a rozhovorem mezi moderátorem a vystupujícím. Na přelomu dubna a května 2022 jsou na programu vystoupení zpěvačky Kateřiny Göttlichové a hudebního producenta Olivera Torra.⁸⁸

⁸⁷ Český rozhlas: Výroční zpráva Rady Českého rozhlasu o činnosti Českého rozhlasu za rok 2021 [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z:

<https://rada.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/26ae616cdb9bf4268007fda9f7b7037b.pdf>

⁸⁸ Sedmé nebe Live: Rozhovory s exkluzivními hosty i živé hraní ve studiu. Český rozhlas [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/sedme-nebe-live-rozhovory-s-exkluzivnimi-hosty-i-zive-hrani-ve-studiu-8714593>

8.1.1.3 Marketing

ČRo Vltava je aktivní nejen na svém webu, který byl v roce 2021 navštíven 3,74 miliony diváků, ale i na sociálních sítích. Stránku na Facebooku sleduje kolem 37 tisíc příznivců, dosah svých příspěvků by tedy měl mít v několika tisících. Reálný zásah, kdy si uživatel sociální sítě rozklikne příspěvek a dá třeba „like“, se pohybuje ve stovkách. Každý den přidává marketingové oddělení Vltavy několik příspěvků, oproti Instagramu je v prezentaci aktivnější. Ten má přibližně 6 800 sledujících a příspěvky spíše nahodilé.

V minulém roce si on demand audia Vltavy spustilo přes 6,33 milionu lidí, v roce předešlém tomu bylo spuštění více než o polovinu méně. Podíl stanice na trhu se rovná 0,6 %.

8.1.1.4 Poslechovost Vltavy

V březnu 2022 zaznamenala Vltava rekordní poslechovost za celou dobu svého vysílání. Na webu mujRozhlas.cz, si online verzi stanice poslechlo v on demand službě přes 700 tisíc lidí.⁸⁹

Jen pro srovnání, v druhém pololetí roku 2021 byla naměřená týdenní poslechovost stanice kolem 185 tisíc lidí a denní činila 59 tisíc posluchačů.⁹⁰

Velmi populárním pořadem stanice je Četba s hvězdičkou, kde se vysílalo čtení románu Svět podle Garpa od amerického spisovatele Johna Irvinga. To se stalo nejposlouchanější četbou Českého rozhlasu, kterou si do dubna 2022 pustilo přes 270 tisíc příznivců Vltavy.⁹¹

8.1.2 BBC Radio 3

Britská celoplošná rozhlasová stanice je vlastněná britským veřejnoprávním médiem BBC (British Broadcasting Corporation). Stanice se zaměřuje na klasickou hudbu a operu, jazz, world music, kulturu a umění, a sama o sobě prohlašuje, že je nejvýznamnějším světovým zadavatelem nové hudby.

Historie stanice se datuje od roku 1946, kdy vysílala ještě pod pojmenováním BBC Third Programme (třetí program BBC). Název Radio 3 přijala v roce 1967 při

⁸⁹ Rekordní poslech ČRo Vltava. *Divadelní noviny* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/rekordni-poslech-cro-vltava>

⁹⁰ Radioprojekt: Výsledky za 3. a 4. kvartál 2021. *Médiář* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/wp-content/uploads/2022/02/radioprojekt.pdf>

⁹¹ Viz č. 87

rebrandingu BBC, pod kterým tak začaly vysílat Radio 1 (první popová stanice), Radio 2 (dříve jako BBC Light Programme) a Radio 4 (tehdy Home Service).

Stanice je známá hlavně pro přenos světoznámého hudebního festivalu BBC Proms, který je na Radiu 3 vysílán od roku 1927. Zapojení BBC do Proms vedlo k vytvoření Symfonického orchestru BBC a orchestru BBC Wireless Orchestra. Televizní přenosy byly zahájeny v roce 1947 a dnes jsou vybrané koncerty souběžně vysílány také na stanici BBC Four. Koncerty v rámci festivalu jsou soustředěny do Royal Albert Hall a přenášeny z dalších míst ve Velké Británii.

V roce 2008 začaly Proms uvádět hudbu z televizních pořadů (Doctor Who, Horrible Stories nebo Wallace and Gromit). Tyto koncerty, které byly později odvysílány i v televizi, inicioval tehdejší ředitel Radio 3 a zároveň ředitel Proms Roger Wright. Kombinace klasické hudby s televizní měla přiblížit publiku žánry, které Radio 3 vysílá. Wright se po celou dobu svého působení ve funkci snažil zajistit rovnoměrné zastoupení všech hudebních žánrů, které stanice vysílala, poslechovost ale značně klesala a jeho pokusy o změnu se setkaly se stížnostmi posluchačů. V roce 2014 v této funkci skončil a nahradil ho Alan Davey⁹²

BBC Trust, řídící orgán BBC, jehož cílem bylo rozhodovat ve prospěch poplatníků koncesionářských poplatků, oznámil v roce 2010 stanici omezení příjmů z koncesí a doporučil přehodnocení žánrového rozpětí a produkci orchestrů. Radio 3 muselo platit za stejné služby, ale s již menším příjmem. Bylo tedy nutné snížit své náklady. V návrhu, který se jmenoval Delivering Quality First (Poskytování kvality na prvním místě) navrhla BBC, aby Radio 3 vysílalo méně živých nebo nahrávaných koncertů. Nicméně BBC Trust uznal, že Radio 3 hraje zásadní roli v kulturním a tvůrčím životě Velké Británie, a že se tedy bude do Proms reinvestovat.

Radio 3 vysílá ve formátu FM, DAB, ale i přes digitální televizní služby a webové stránky BBC Radio 3 - streamovací platforma BBC Sounds. Největším rivalem Radia 3 je komerční klasická stanice Classic FM.

8.1.2.1 Poslechovost

V roce 2008 čelila stanice tlaku ke změně programu a tím i zvýšení poslechovosti. Změna se samozřejmě nelíbila věrným posluchačům a popisovali ji jako „příšernou

⁹² PLUNKETT, John. BBC names Alan Davey as Radio 3 controller. *The Guardian* [online]. 2014 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/media/2014/sep/26/bbc-alan-davey-radio-3-controller>

co do úrovně i zvuku".⁹³ I přes změny poslechovost stále klesala. V roce 2008 bylo výzkumem hudebního trhu Rajar uvedeno, že Radio 3 si za třetí čtvrtletí toho roku pustilo 1,9 milionu posluchačů. Oproti konkurenční stanici Classic FM to bylo o více než tři miliony méně. Této stanici bylo v daném období naměřeno přes 5,5 milionu posluchačů.⁹⁴ Za poslední roky se podařilo stanici poslechovost rapidně navýšit.

Mezi prvním čtvrtletím roku 2020 a třetím čtvrtletím loňského roku narostla poslechovost skoro o 10 %⁹⁵, tedy z 1,98 milionů se číslo vyšplhalo ke konci roku 2021 na 2,17 milionů posluchačů.⁹⁶

8.1.2.2 Dramaturgie

Ve spolupráci s hudebním centrem Sage Gateshead vznikl nový festival živé hudby After Dark Festival⁹⁷, který se konal tento rok (2022) v březnu při jarní rovnodennosti. Od soumraku do úsvitu vystoupili největší jména současné, klasické hudby i alternativní scény severu Británie. Festival je součástí trvalého závazku BBC Radio 3 propojovat posluchače s britskou multižánrovou scénou. Prezентuje tak umělce hrající klasickou, elektronickou či jazzovou hudbu.

V pořadech vysílaných rádiem nalezneme divadelní hry, odpolední koncerty klasické hudby, četbu, hudbu z videoher a jiné. Vždy v poledne uvádí stanice Composer of the week (skladatel týdne), který je stálíci mezi pořady, jelikož je vysílán již od roku 1943. Jedná se o seriál na pokračování, kde se rozebírá život, tvorba a hudební souvislosti, které se pojí s daným skladatelem. Epizoda je doplněna hudebními ukázkami právě z období, které je probíráno. Pořad zahrnuje kromě významných velkých jmen i méně známé skladatele.

Radio 3 taktéž vyvinulo program s názvem New Generation Artists – podporuje tak mladé hudebníky ze všech koutů světa.

⁹³ BBC Radio 3. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/BBC_Radio_3

⁹⁴ RAJAR Quarterly Summary of Radio Listening - Quarter 3, 2008. *Rajar* [online]. 2008 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.rajar.co.uk/docs/2008_09/2008_Q3_National.pdf

⁹⁵ TAYLOR, David. *Classic FM audience lowest in over 22 years, as BBC Radio 3 and Scala Radio grow* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://david-taylor.org/news/classic-fm-audience-lowest-in-over-22-years-as-bbc-radio-3-and-scala-radio-grow>

⁹⁶ *Rajar: Quarterly Listening, December 2021* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.rajar.co.uk/listening/quarterly_listening.php

⁹⁷ BBC Radio 3 Announces After Dark Festival at Sage Gateshead. *The Journal of Music* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://journalofmusic.com/news-uk/bbc-radio-3-announces-after-dark-festival-sage-gateshead>

8.1.2.3 Marketing

BBC Radio 3 sice na sociálních sítích existuje, ale na Facebooku ani na Instagramu není moc aktivní. Zveřejňuje několik příspěvků za měsíc. Profil na Facebooku sleduje kolem 100 tisíc uživatelů, instagramový účet pak 14 tisíc sledujících, na kterém stojí prohlášení, že nyní účet neaktualizují.

8.2 Classic Praha x Classic FM

8.2.1 Classic Praha

Soukromá rozhlasová stanice, která začala vysílat v roce 1994 s názvem Classic FM, pokrývá Prahu a její okolí. Dalo by se říct, že se jedná o metropolitní rádio, kde převažuje klasická hudba, doplněná filmovými soundtracky. Kromě hudebního programu nabízí i informace o aktuálním kulturním děním.

V roce 2004 se vlastníkem stalo vydavatelství Mafra, tehdy patřící německé společnosti Rheinisch-Bergische Verlagsgesellschaft. Stanice tuto příležitost využila také k sebepropagaci v deníku MF Dnes. V roce 2013 koupil Mafru již bývalý premiér Andrej Babiš, ale o rádio neměl zájem, tudíž ji německá společnost prodala podnikateli Petru Stuchlíkovi. Licenci k vysílání na stanici získala společnost Voice of Prague, za jejíž působení se rádio přejmenovalo z Classic FM na Classic Praha. O pět let později odkoupil Seznam.cz 67% podíl rádií Classic Praha i Expres FM. Zbytek podílu stále patřil původním majitelům.⁹⁸ Za tu dobu se vybudovala silnější zpravodajská jednotka a byla sestavena zpravodajská redakce. Na počátku roku 2019 se stal internetový prohlížeč Seznam.cz úplným vlastníkem, a má pod sebou i sesterskou stanici Expres FM se sídlem na Smíchově.

8.2.1.1 Marketing

V roce 2015 rozjela stanice kampaň, aby upozornila na nové moderátory a programové schéma, a přilákala tím k poslechu i mladší generaci. Martina Klausová, programová ředitelka stanice, prohlásila, že je důležité, aby se na klasickou hudbu nahlíželo jako na něco, co rozhodně není za zenitem.

„Snažíme se zdůraznit, že klasická hudba nemusí být nutně vážná a pro starší lidi. Antonína Dvořáka s moderními sluchátky jsme vybrali, abychom připomněli, že i

⁹⁸ Classic Praha. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Classic_Praha

na první dojem letité záležitosti mohou být nadčasové.”⁹⁹ Do vysílání byly tedy zařazeny i filmové melodie. Jak je vidět ze statistiky na konci minulého roku, věkovou skupinou, která většinově převažuje všechny ostatní kategorie s 96,5 % zastoupení, je 30 až 60 let. Na druhou stranu, s příchodem sociálních sítí se posluchačstvo omlazuje, a ty zbylé 3 % mladších 30 let sleduje stanici na Facebooku či Instagramu.

Obrázek 4 Ukázka marketingové propagace rádia Classic Praha, zdroj: RadioTV

Zajímavá jsou i schémata dějin hudby, která má stanice na webu uvedeny. Jsou pochopitelná i pro laickou veřejnost, graficky velmi dobře zpracována a návštěvník webu má možnost si i danou hudební ukázkou z určitého období pustit. Dějiny hudby sahají od renesance až po 20. století.

Classic Praha je aktivní na sociálních sítích. Na facebookovém profilu je sledována přes 4,5 tisíce lidmi, a Instagram stanice sleduje přes 800 lidí.

8.2.1.2 Poslechovost

Na konci minulého roku si rádio týdně pustilo 40 tisíc lidí a z toho nadpoloviční zastoupení posluchačstva bylo mužského pohlaví.¹⁰⁰ Tři čtvrtiny posluchačů této stanice se řadí do socioekonomické skupiny A, B, tedy občané, kteří mají vyšší vzdělání, společenské postavení a s tím i vyšší příjmy. Jsou nároční na kvalitu hudby a mají velký přehled.

⁹⁹ Rádio Classic Praha s novou kampaní cílí na mladší posluchače. *RadioTV* [online]. 2015 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.radiotv.cz/p_radio/radio-classic-praha-s-novou-kampani-cili-na-mladsi-posluchace/

¹⁰⁰ Classic Praha. *Radiohouse* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.radiohouse.cz/nase-nabidka/nase-radia/classic-praha/>

V údajích za březen 2021 vyčteme z měsíčního pouštění online platformy www.classicpraha.cz 13 tisíc uživatelů a 7 tisíc unikátních návštěvníků. Mobilní aplikace rádia zaznamenala 2 tisíce stažení.¹⁰¹

V dubnu 2022 začalo rádio vysílat v digitální vysoké zvukové kvalitě v multiplexu COLOR DAB+, který zprostředkovává digitální vysílání pro komerční rádia.

8.2.1.3 Dramaturgie

Při zkoumání playlistu rádia si můžeme všimnout velkého zastoupení klasické hudby. Vysílají se různé symfonie, koncerty pro orchestr, opery, sonáty, etudy a další, od Johanna Sebastiana Bacha, Ludwiga van Beethovena, Frederyka Chopina, ale i Modesta Petroviče Musorgskijho či Jacquese Offenbacha. Je důležité dodat, že oproti ČRo Vltavě a BBC Radio 3 stanice vysílá pouze jednotlivé věty daných symfonií. Pokud by se výše zmíněná dvě rádia rozhodla tato díla vysílat, tak jediné celá.

Podle Martiny Klausové se seznam denně hraných skladeb Classic Praha svým stylem podobá playlistům britské Classic FM a také BBC Radio 3. Classic Praha se hodně zaměřuje na národní skladatele, Dvořáka, Smetanu, či Janáčka, a britské stanice naopak často zařazují tvorbu svých skladatelů, Brittena nebo Elgara.¹⁰²

Jak bylo řečeno, stanice pouští i hudbu filmového plátna. Proto je možné narazit na hudbu z filmu Parazit (autor Jaeil Jung), suitu ze soundtracků filmů Sergia Leoneho, které zkomponoval Ennio Morricone, nebo i modernější kusy např. La La Land od Justina Hurwitze.

Podcasty, které stanice nabízí, jsou obsahově velmi rozmanité. Přiblížit klasiku dětem má pořad s názvem Hravá klasika. Co se děje nového v Symfonickém orchestru hl.m. Prahy FOK nám přiblíží vždy nějaký zástupce tělesa v podcastu Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK. Zajímavé informace o naší metropoli se posluchači dozví v Pražské kostce. Přehled uplynulých událostí přinese Flashback a výlet po hudebních stopách na území České republiky nám představí Výlety za klasikou.

¹⁰¹ *Classic Praha: Mediakit 2021* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://d29-a.sdn.cz/d_29/c_data_gW_Q/rnYB.pdf

¹⁰² Rádio Classic Praha zveřejnilo statistiku poslechovatelů klasiky, u Čechů vede Mozart. *Pražský patriot* [online]. 2016 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.prazskypatriot.cz/radio-classic-praha-zveřejnilo-statistiku-poslechovatelů-klasiky-u-cechů-vede-mozart/>

8.2.2 Classic FM

První celostátní komerční rozhlasová stanice ve Velké Británii zahájila vysílání v roce 1992 po dvou měsících zkušebního vysílání nahrávky ptačího zpěvu. Bylo to 25 let od doby zahájení vysílání podobně směřované stanice BBC Radio 3, jejíž styl prezentace se stanice rozhodla nepřevzít a vzala si za vzor americké New York Public Radio. Až do března roku 2019, kdy bylo zahájení rádia Scala, se jednalo o jedinou soukromou rozhlasovou stanici klasické hudby. Je ale stále jedinou komerční stanicí klasické hudby, která vysílá analogově. Formát FM kombinuje i s DAB a satelitním, kabelovým a internetovým přenosem.

V roce 2012 získala stanice speciální zlaté ocenění od Sony Radio Academy za mimořádný přínos britskému rozhlasu v posledních dvou dekadách. O rok později byla stanice Classic FM v rámci udílení cen Sony vyhlášena britskou rozhlasovou značkou roku. Classic FM je vlastněná mediální skupinou Global Media & Entertainment Ltd, která zároveň pečuje o rádia Heart, Capital, Capital Xtra, Smooth, LBC, Radio X a Gold.

V dubnu roku 2022 oslavila Classic FM 30. výročí vysílání na tradičním každoročním koncertě v prestižní Royal Albert Hall v Londýně. Minulý rok, v září 2021, proběhl pod hlavičkou Classic FM předešlý ročník této akce v lehce kontroverzní atmosféře. Uznávaný houslista Nigel Kennedy byl pozván, aby na akci vystoupil spolu s orchestrem Chineke!, který tvoří mladí černošští a etnický odlišní hudebníci. Kennedy chtěl vzdát hold písni Little Wing legendárnímu kytaristovi, jakým byl Jimi Hendrix, jelikož je jeho celoživotním fanouškem. Rádio se proti tomu ohradilo, že rocková hvězda, jakou Jimi Hendrix bezpochyby byl, není vhodná pro jejich cílovou posluchačskou skupinu, a raději chtěli dát přednost Čtveru ročnímu období od Antonia Vivaldiho, s jehož nahrávkou zažil Kennedy největší světový úspěch v oblasti klasické hudby. „*Je to hudební segregace,*“ oponoval Kennedy, „*kdyby se to vztahovalo na lidi, bylo by to nezákonné. Pokud tento typ mentality v umění bují, pak jsme problém předsudků stále nevyřešili.*“¹⁰³ Kennedy řekl, že za jeho úspěchy stojí primárně jeho nepředpojatý muzikantský styl, tudíž mu jakékoliv diktování přijde směšné. I kvůli nedostatku času na zkoušení, které mu bylo nabídnuto, nakonec vystoupení zrušil. „Celá moje kariéra byla o bourání bariér,“ řekl. „Hendrix je jedním z nejvýznamnějších skladatelů 20. století, spolu se

¹⁰³ Violinist Nigel Kennedy cancels concert after Classic FM stops Hendrix tribute. *The Guardian* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/music/2021/sep/20/violinist-nigel-kennedy-cancels-concert-after-classic-fm-stops-hendrix-tribute>

Stravinským a Dukem Ellingtonem. Spojil všechny druhy hudby a zbořil bariéry.¹⁰⁴ Classic FM si od Kennedyho za tento přístup vysloužila přezdívku Jurassic FM (jurské rádio) a situaci nikterak nekomentovala. Je očividné, že Nigel Kennedy narazil na jeden zásadní fakt, kterým je zkostnatělost celé stanice. Dělení posluchačů na ty, kteří poslouchají pouze klasiku a ty, kteří ladí jazz, rock a populární hudbu je 75 let zastaralé. Umělců, kteří se v dnešní době pohybují na pomezí stylů, přibývá a rozdělování publika Classic FM do různých kategorií je v současnosti už nepřijatelné. Oproti tomu je výše zmíněné BBC Radio 3 kreativní médium, které podporuje umělce, objednává nové skladby a je multižánrové, vysílá i jazz, rock, pop a folk.¹⁰⁵

8.2.2.1 *Marketing*

Classic FM samozřejmě funguje na sociálních sítích, na kterých je velmi aktivní. Přidávají několik příspěvků za den a jsou tak atraktivní pro sledující, že mají třeba přes tisíc sdílení, tudíž hodně reakcí. Jejich Instagram sčítá kolem 760 tisíc sledujících, Facebook má skoro 5 milionů.

Stejně jako Classic Praha mají na webu dějiny hudby, popisují dané období, seznamují se skladateli dané éry, a dokonce vytvořili i video průvodce o všech obdobích. Nepředstavují jen dějiny, ale i současnost v podobě filmové hudby, videoher, státní hymny nebo muzikály.

Web Classic FM dokonce nabízí i seznamku pro lidi, kteří poslouchají tuto stanici a mají zájem se seznámit s někým, kdo má podobný hudební vkus.

8.2.2.2 *Dramaturgie*

Z hlediska dramaturgického plánování je očividné, že se stanice opravdu hodně zaměřuje na klasickou hudbu. Jak o sobě sama prohlašuje, je 100% klasická. V denních playlistech spatříme velmi významné skladatele – Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig Van Beethoven, Gioachino Rossini nebo Petr Iljič Čajkovskij. Najdeme i české interprety, Josefa Suka se svou Serenádou pro smyčcový orchestr, Bedřicha Smetanu se symfonickou básní Vltava nebo Slovanské tance od Antonína Dvořáka. Stejně jako u Classic Praha, rádio nevysílá celé symfonie, ale jen jednotlivé věty.

¹⁰⁴ tamtéž

¹⁰⁵ Why can't Classic FM handle Jimi Hendrix?. *The Guardian* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/music/2021/sep/24/why-cant-classic-fm-handle-jimi-hendrix>

Vysílací čas je rozdělen do několika bloků, v kterých si mohou posluchači naladit večerní Smooth classics, což je pomalá relaxační hudba, Early breakfast nebo Classic FM Request, tedy skladby na přání, a také Classic FM's More Music Drive, ještě více klasické hudby.¹⁰⁶ V pořadu Hall of Fame, který je vysílán každý rok na Velikonoce, vybírá 300 nejoblíbenějších skladeb podle hlasování posluchačů. Skladba umístěná na prvním místě je spuštěna na večer Velikonočního pondělí. Podobný formát má i Nation's Favourite Christmas Carol. Hudba stříbrného plátna naopak dostává prostor každou sobotu večer.

8.2.2.3 Poslechovost

Čtyři a půl měsíce po zahájení vysílání ukazovaly čísla 4,3 milionu posluchačů, a do této doby se povedlo poslechovost udržet a o něco i zvýšit. Na sklonku roku 2021 mělo týdně rádio kolem 5,1 milionu posluchačů – to z ní dělá nejvíce poslouchanou stanici klasické hudby na světě.¹⁰⁷

8.3 Shrnutí

Všechny čtyři stanice si v minulosti prošly stejným problémem – ztrátou posluchačů. Všechny taktéž intenzivně řešily, jak z takové situace vyjít co nejlépe. Řešením pro ně byla změna a revitalizace programového schématu, který měl přitáhnout i mladší generaci k žánru hudby, jenž pro ně není tolik populární, ale tím naopak zklamali stálé posluchače. Za několik let ale dokázaly vybalancovat své cílové skupiny.

Stanice si sice ve svém teritoriu jsou konkurencí, ale u každé z nich by se dalo najít něco unikátního, v čem jsou zajímavé. ČRo Vltava prošla krásnou novou vizuální proměnou, BBC Radio 3 je výhradním přenašečem festivalu Proms, Classic Praha vedla unikátní marketingovou kampaň a Classic FM je strůjcem seznamovací aplikace.

Co se týká dramaturgie a programového schématu, tak ČRo Vltava i BBC Radio 3 vysílají podobný obsah a snaží se opravdu o kombinaci klasické hudby s ostatními hudebními žánry. Naopak obě Classic rádia víceméně dodržují své klasické směřování. Rádia se liší hlavně v poslechovosti a úspěšnosti vysílání. V České republice je na tom lépe veřejnoprávní médium, ve Velké Británii je tomu přesně

¹⁰⁶ Classic FM schedule. *Classic FM* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.classicfm.com/radio/schedule/>

¹⁰⁷ Rajar: Quarterly Listening, December 2021. *Rajar* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.rajar.co.uk/listening/quarterly_listening.php

naopak a úspěšnějším vysílatelem je komerční služba. Odlišná je i komunikace rádií. Některá rádia mají sociální sítě jako prostředek, díky kterému mohou dosáhnout většího zájmu i v mladších věkových kategoriích, ale není tomu tak u BBC Radio 3, které zřejmě spoléhá na své renomé.

9 Závěr

Ač se to v dnešní době, kdy se derou na povrch různé streamingové platformy, může zdát nepravděpodobné, rádia stále zastávají silnou pozici na mediálním trhu a z části vyplňují život občanů. Co je ale zřejmé, že často místo klasických přenosných rozhlasových přijímačů spíše uživatelé využívají k poslechu rádia webové stránky rozhlasových stanic, které nabízejí poslech své stanice online. Člověku pak odpadají náklady, které skýtá koupě přenosného rádia, stačí být pouze připojen na wifi. Rádio či jinak rozhlas nás provází v podstatě celým životem – při nákupu v obchodech slyšíme playlist, který byl sestaven přímo na míru zákazníkům, aby se jim lépe nakupovalo, a aby z obchodu odcházeli pozitivně naladěni. Při jízdě v autě, pokud nevlastníme mechanismus na pouštění CD či se nelze chytře připojit přes Bluetooth, je rádio, jakožto výplň času, na prvním místě. Žijeme v době, ve které je stále největší posluchačskou základnou generace našich prarodičů a rodičů, kteří ještě zažili dobu, kdy byl rozhlas jedinou zábavou a zdrojem informací, než přišla doba technologická. Mladší generace se má proto od koho učit a rádio nezatrácovat.

Nutno podotknout, že stanice usilují o přežití, a kroků, které podnikají k zachování rozhlasového vysílání, je mnoho. Z důvodu vyšší kvality zvuku přenosu přecházejí z původního analogového vysílání na digitální a mění programová schémata, aby se více přiblížili mladým lidem. Chtějí jít s dobou a prochází změnou vizuální identity. Snaží se i méně populární hudební žánry prezentovat zajímavým způsobem, a připravovat pořady, které přitáhnou více posluchačů. I zadavatelé výzkumu pro měření poslechovosti zjistili, že současné dotazování má své chyby, a v době, která se neustále zrychluje a technologicky posouvá je nutné přijít s novými metodami, které budou přesnější a vhodnější.

Pokud bychom se měli bavit o kvótování české hudby, pak jsou názory natolik ambivalentní, že by se buď musel vymyslet opravdu sofistikovaný systém, který by vytvořil jasná pravidla pro vysílání, nebo by se s touto myšlenkou mělo ještě nějaký čas počkat. Přece jen, některá rádia i bez kvót dodržují vysílání české hudby, i když ne vždy kvalitní, v daleko větším množství, než se věnují prezentaci té zahraniční.

10 Zdroje

Skupina Seznam.cz vstoupila na rozhlasový trh. Kupuje Expres FM a Classic Praha. *RadioTV* [online]. 2018 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.radiotv.cz/p_radio/skupina-seznam-cz-vstoupila-na-rozhlasovy-trh-kupuje-expres-fm-a-classic-praha/

Lahůdka pro milovníky vážné hudby: COLOR DAB+ multiplex šíří nově stanici Classic Praha, s vysokým datovým tokem. *Český rozhlas* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://digital.rozhlas.cz/lahudka-pro-milovniky-vazne-hudby-color-dab-multiplex-siri-nove-stanici-classic-8730694?fbclid=IwAR3OyAeQnO9qBgSc6k0fWmUGoHxGdz0g8FSsKxZnmUTuUXn8zx18CEn4W_o

Classic FM (UK). *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Classic_FM_\(UK\)#cite_note-2](https://en.wikipedia.org/wiki/Classic_FM_(UK)#cite_note-2)

BBC Radio 3. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/BBC_Radio_3

BBC Sounds. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/BBC_Sounds

BBC Radio 3 announces After Dark Festival in the North East [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/mediacentre/2022/bbc-radio-3-after-dark-festival-in-the-north-east>

BBC Trust: Who we are [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.bbc.co.uk/bbctrust/who_we_are.html

Přednáška Viktora Průši, manažera realizace – Centrum realizace divadelní, hudební a zábavné tvorby ČT, HAMU 13.4.2022

SKALICKÝ, Matěj. Počátky komerčního rozhlasového vysílání v České republice: případová studie Rádia Alfa. Praha, 2019. 95 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Josef Maršík, CSc.

Příběh rozhlasu [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: http://www.pribehrozhlasu.cz/tenkrat-v-rozhlase/1928/1928_9

KRUPIČKA, Miroslav a Dita KŘÍŽOVÁ. *Historie rozhlasu v kostce* [online]. 25. říjen 2017 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://temata.rozhlas.cz/historie-rozhlasu-v-kostce-7983541>

Vývoj v rozhlasové části mediální krajiny v České republice po roce 1997 [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/02185798.pdf>

ČSÚ. *Kulturní průmysly v ČR: Audiovizuální a mediální sektor* [online]. 2020 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142872066/09000421k7.pdf/77e9b5b7-5403-4ff2-98a8-a6e2b896274e?version=1.1>

ČTK. *Výnos ČRo z rozhlasových poplatků loni klesl na 2,078 mld. Kč* [online]. 2020, 31. ledna 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2022/01/vynos-cro-z-rozhlasovych-poplatku-loni-klesl-na-2-078-mld-kc/>

Rozhlas [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Rozhlas>

Velmi krátké vlny [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Velmi_kr%C3%A1tk%C3%A9_vlny

Co je DAB+ [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <http://www.digitalradiodab.cz/cojedab.html>

Co je to DAB/DAB+ a co uživatelům přináší? [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.alza.cz/co-je-to-dab-a-co-uzivatelum-prinese-art15232.htm#dab>

Ministerstvo kultury: FM vysílání se vypínat nebude, strategii pro DAB+ připravíme jen pro Český rozhlas [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.televizniweb.cz/2021/06/ministerstvo-kultury-fm-vysilani-se-vypinat-nebude-strategii-pro-dab-pripravime-jen-pro-cesky-rozhlas/>

Digital Audio Broadcasting [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Digital_Audio_Broadcasting

Internetová rádia: co to je a jak je naladit? [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.alza.cz/internetova-radia>

Zákon č. 231/2001 Sb.: Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-231>

3. díl: Média veřejné služby. *Jsns.cz* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.jsns.cz/projekty/medialni-vzdelavani/bulletin-medialni-vzdelavani/ceska-medialni-krajina/3.-dil-media-verejne-sluzby>

Rozhlasový trh ČR [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mms.cz/rozhlasovy-trh/rozhlasovy-trh-v-cr/>

4. díl: Soukromá média. *Jsns.cz* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.jsns.cz/projekty/medialni-vzdelavani/bulletin-medialni-vzdelavani/ceska-medialni-krajina/4.-dil-soukroma-media>

Bývalé české Lagardere se mění na skupinu Active. *MediaGuru* [online]. 2018 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2018/11/byvale-ceske-lagardere-se-meni-na-skupinu-active/>

Seznam.cz od Stuchlíka dokoupil podíly v rádiích. *Médiář* [online]. 2019 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/seznam-cz-od-stuchlika-dokoupil-podily-v-radiich/>

Český rozhlas má z vlastníků nejvyšší podíl na rádiovém trhu. *MediaGuru* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z:

<https://www.mediaguru.cz/clanky/2021/01/cesky-rozhlas-ma-z-vlastniku-nejvyssi-podil-na-radiovem-trhu/>

RadioProjekt IV. Q. 2010 + I. Q. 2011: Struktura podle věku a pohlaví. *RadioTV* [online]. 2011 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.radiotv.cz/p_radio/r_obchod/radioprojekt-iv-q-2010-i-q-2011-struktura-podle-veku-a-pohlavi/

Rádio Impuls. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/R%C3%A1dio_Impuls

Frekvence 1. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/R%C3%A1dio_Impuls

MARTANOVÁ, Štěpánka. *První soukromá rádia u nás* [online]. 2004 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20080327004844/http://magazin.musicweb.cz/2004/11/04/prvni-soukroma-radia-u-nas/>

Rádio Zet vysílá v novém, jeho hlasem je hvězda seriálu Most!. *Médiář* [online]. 2020 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/radio-zet-vysila-v-novem-hlasem-hvezda-serialu-most/>

Michel Fleischmann: „Dnes na trhu není podstatné, jestli média vydělávají“. *Médiář* [online]. 2019 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/michel-fleischmann-dnes-na-trhu-neni-podstatne-jestli-media-vydelavaji/>

Radioprojekt: Výzkum poslechovosti rozhlasových stanic III. + IV. čtvrtletí 2019. *Radioprojekt* [online]. 2019 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.median.eu/cs/wp-content/uploads/docs/RP_2019_3_4Q_prezentace.pdf

RADIOPROJEKT: Výsledky za 3. a 4. kvartál 2021. *Médiář* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/wp-content/uploads/2022/02/radioprojekt.pdf>

Regionální stanice Českého rozhlasu. *Český rozhlas* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/regionalni-stanice-ceskeho-rozhlasu-7964357>

O historii Radia 1. *Radio 1* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.radio1.cz/o-radiu-1/>

Radio 1. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Radio_1

Hitrádio. *Radiohouse* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.radiohouse.cz/nase-nabidka/nase-radia/hitradio-total/>

Hitrádio. *MediaGuru* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/02/zlom-pro-hitradia-cast-programu-vysilaji-spolecne/>

Hitrádio. *Radiohouse* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.radiohouse.cz/nase-nabidka/nase-radia/hitradio-total/>

Radio Kiss. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Radio_Kiss

O rádiu. *Country radio* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.countryradio.cz/o-radiu/>

Country radio. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Country_Radio

Billa spustila vlastní instore rádio, včetně ranní show. *Médiář* [online]. 2018 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/billa-spustila-vlastni-instore-radio-vcetne-ranni-show/>

Hudba, živé vysílání nebo upozornění na akce. Rádía v řetězcích nás ovlivňují víc, než si myslíme. *Kupi.cz* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z:

<https://www.kupi.cz/magazin/clanek/12724-hudba-zive-vysilani-nebo-upozorneni-na-akce-radia-v-retezcich-nas-ovlivnuji-vic-nez-si-myslime>

Instore rádio Rossmannu přidalo hudbu, vysílá i náborové kampaně. *Médiář* [online]. 2018 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/instore-radio-rossmannu-pridalo-hudbu-vysila-i-naborove-kampane/>

Komerční rádia zvýšila poslechovost, na čele stále Radiožurnál. *MediaGuru* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2021/11/komercni-radia-zvysila-poslechovost-na-cele-stale-radiozurnal/>

ROŽÁNEK, Filip. Digitální Radiožurnál Sport má dva tisíce posluchačů denně. *Lupa.cz* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/digitalni-radiozurnal-sport-ma-dva-tisice-posluchacu-denne/>

AUST, Ondřej. Nejposlouchanější zůstává Radiožurnál, Český rozhlas Plus je na svém rekordu. *Médiář* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/nejposlouchanejsi-zustava-radiozurnal-cesky-rozhlas-plus-je-na-svem-rekordu/>

Jak se měří poslechovost rozhlasových stanic?. *RadioTV* [online]. 2016 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.radiotv.cz/p_radio/jak-se-meri-poslechovost-rozhlasovych-stanic/

Seznam.cz kritizuje měření poslechovosti. Radioprojekt není zastaralý, oponuje šéf ASMEA. *Médiář* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/seznam-cz-kritizuje-mereni-poslechovosti-radioprojekt-neni-zastaraly-oponuje-sef-asmea/>

Median s audiometry pokročil. *Marketing & Media* [online]. 2013 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://mam.cz/media/2013-09/median-s-audiometry-pokrocil/>

Rádia hledají další podobu výzkumu poslechovosti. *MediaGuru* [online]. 2016 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2016/06/radia-hledaji-dalsi-podobu-vyzkumu-poslechovosti/>

Jak probíhá výběr respondentů a dotazování v průzkumu poslechovosti? *RadioTV* [online]. 2016 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.radiotv.cz/p_radio/jak-probiha-vyber-respondentu-a-dotazovani-v-pruzkumu-poslechovosti/

Zákon č. 231/2001 Sb.: Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-231?text=z%C3%A1kon+o+provozov%C3%A1n%C3%AD+rozhlasov%C3%A1h+o>

NOVÝ, Jakub. Kvóty hudební tvorby v médiích – ano, či ne?. *OSA* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/blog/kvoty-hudebni-tvorby-v-mediich-ano-ci-ne/>

Kodex Českého rozhlasu. *Český rozhlas* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/kodex-ceskeho-rozhlasu-7722382>

Prohlášení zástupců české hudební scény. *IDU* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.idu.cz/cs/aktualne/aktuality/1505-prohlaseni-zastupcu-ceske-hudebni-sceny>

Veřejnoprávní rozhlas RTVS má potíže s plněním hudebních kvót. *RadioTV* [online]. 2019 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.radiotv.cz/p_radio/verejnopravni-rozhlas-rtvs-ma-potize-s-plnenim-hudebnich-kvot/

BERGER, Vojtěch. Hudba v éteru. Česká rádia hrají hlavně anglicky, povinné kvóty na mateřštinu vyvolávají odpor. *Hlídací pes* [online]. 2019 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://hlidacipes.org/hudba-v-eteru-ceska-radia-hraji-hlavne-anglicky-povinne-kvoty-na-materstinu-vyvolavaji-odpor/>

Kvóty pre rádiá nie sú protiústavné. Súd rozhodol po vyše dvoch rokoch [online]. 2018 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://medialne.trend.sk/radia/kvoty-pre-radia-nie-su-protiustavne-sud-rozhodol-vyse-dvoch-rokoch>

France drops legal quota on French radio songs as DJs forced to play 'boring old ballads'. *The Telegraph* [online]. 2016 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/12197192/France-drops-legal-quota-on-French-radio-songs-as-DJs-forced-to-play-boring-old-ballads.html>

BILAN 2018 DU MARCHÉ DE LA MUSIQUE ENREGISTRÉE [online]. 2018 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <http://snepmusique.com/wp-content/uploads/2019/03/DP-Bilan-2018-final.pdf>

Should France Still Have French-Language Song Quotas for Radio Stations?. *Frenchly* [online]. 2019 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://frenchly.us/should-france-still-have-french-language-song-quotas-for-radio-stations/>

Portuguese music quota upped to 30%. *The Portugal News* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.theportugalnews.com/news/2021-02-05/portuguese-music-quota-upped-to-30/58083>

A Musician's Guide to Canadian Content and Radio Quotas [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.duplooylaw.com/a-musicians-guide-to-canadian-content-and-radio-quotas/>

Campaign to increase Aussie Music quota on radio. *Radio info* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://radioinfo.com.au/news/campaign-increase-aussie-music-quota-radio/>

Ať je dost polských písní. Právo a spravedlnost navrhuje nové kvóty pro rádiá, hájí je covidem. *ČT24* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3432950-jedna-zahranicni-pisnicka-na-ctyri-polske-pravo-a-spravedlnost-navrhuje-nove-kvoty-pro>

Nekonečná debata. *Jádu* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.goethe.de/ins/cz/prj/jug/kul/cs16105428.htm>

Období normalizace 1968–1989. *Český rozhlas* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://informace.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/498451bdd342f163441d6519090e29b4.pdf>

O stanici. *Vltava rozhlas* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/o-stanici-5343195>

Český rozhlas vybral nástupce Petra Fischera. Vltavu povede Jaroslava Haladová. *ČT24* [online]. 2019 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2713097-cesky-rozhlas-vybral-nastupce-petra-fischera-vltavu-povede-jaroslava-haladova>

ČRo Vltava má novou vizuální identitu. *RadioTV* [online]. 2020 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.radiotv.cz/p_radio/cro-vltava-ma-novou-vizualni-identitu/

Český rozhlas: Výroční zpráva Rady Českého rozhlasu o činnosti Českého rozhlasu za rok 2021 [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://rada.rozhlas.cz/sites/default/files/documents/26ae616cdb9bf4268007fda9f7b7037b.pdf>

Sedmé nebe Live: Rozhovory s exkluzivními hosty i živé hraní ve studiu. *Český rozhlas* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/sedme-nebe-live-rozhovory-s-exkluzivnimi-hosty-i-zive-hrani-ve-studiu-8714593>

Rekordní poslech ČRo Vltava. *Divadelní noviny* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/rekordni-poslech-cro-vltava>

PLUNKETT, John. BBC names Alan Davey as Radio 3 controller. *The Guardian* [online]. 2014 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z:

<https://www.theguardian.com/media/2014/sep/26/bbc-alan-davey-radio-3-controller>

BBC Radio 3. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/BBC_Radio_3

¹ RAJAR Quarterly Summary of Radio Listening - Quarter 3, 2008. *Rajar* [online]. 2008 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.rajar.co.uk/docs/2008_09/2008_Q3_National.pdf

TAYLOR, David. *Classic FM audience lowest in over 22 years, as BBC Radio 3 and Scala Radio grow* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://david-taylor.org/news/classic-fm-audience-lowest-in-over-22-years-as-bbc-radio-3-and-scala-radio-grow>

Rajar: Quarterly Listening, December 2021 [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.rajar.co.uk/listening/quarterly_listening.php

BBC Radio 3 Announces After Dark Festival at Sage Gateshead. *The Journal of Music* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://journalofmusic.com/news-uk/bbc-radio-3-announces-after-dark-festival-sage-gateshead>

Classic Praha. *Wikipedia.org* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Classic_Praha

Rádio Classic Praha s novou kampaní cílí na mladší posluchače. *RadioTV* [online]. 2015 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.radiotv.cz/p_radio/radio-classic-praha-s-novou-kampani-cili-na-mladsi-posluchace/

Classic Praha. *Radiohouse* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.radiohouse.cz/nase-nabidka/nase-radia/classic-praha/>

Classic Praha: Mediakit 2021 [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://d29-a.sdn.cz/d_29/c_data_gW_Q/rnYB.pdf

Rádio Classic Praha zveřejnilo statistiku poslechovosti klasiky, u Čechů vede Mozart. *Pražský patriot* [online]. 2016 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.prazskypatriot.cz/radio-classic-praha-zverejnilo-statistiku-poslechovosti-klasiky-u-cechu-vede-mozart/>

Violinist Nigel Kennedy cancels concert after Classic FM stops Hendrix tribute. *The Guardian* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/music/2021/sep/20/violinist-nigel-kennedy-cancels-concert-after-classic-fm-stops-hendrix-tribute>

Why can't Classic FM handle Jimi Hendrix?. *The Guardian* [online]. 2021 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/music/2021/sep/24/why-cant-classic-fm-handle-jimi-hendrix>

Classic FM schedule. *Classic FM* [online]. [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <https://www.classicfm.com/radio/schedule/>

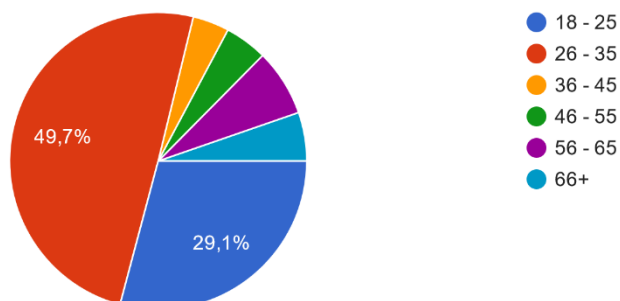
Rajar: Quarterly Listening, December 2021. *Rajar* [online]. 2022 [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: https://www.rajar.co.uk/listening/quarterly_listening.php

11 Seznam příloh

Příloha 1 – dotazník veřejnosti na téma rozhlasové vysílání

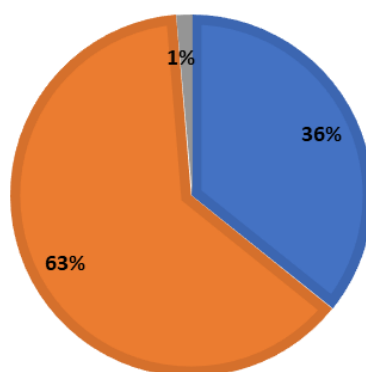
1. Věk

151 odpovědí

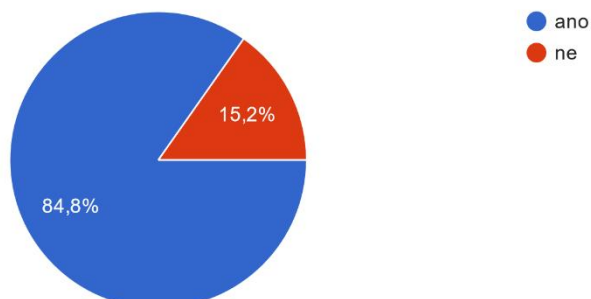
2. POHLAVÍ

■ muž ■ žena ■ nebinární

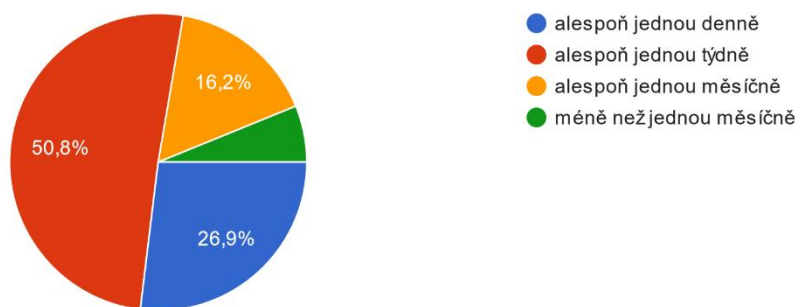
3. Posloucháte rádio ?

151 odpovědí

4. Pokud ano, jak často?

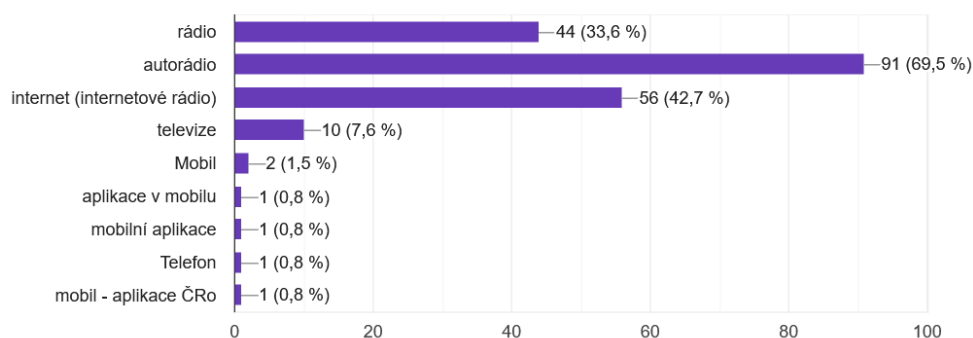
130 odpovědí

5. A na čem ho běžně ladíte?

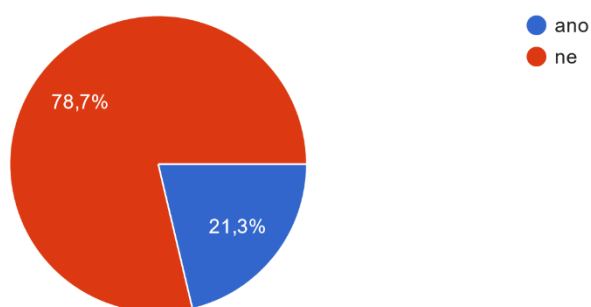
[Kopírovat](#)

131 odpovědí

6. Pokud jste zaškrtnli rádio, vlastníte DAB rádio?

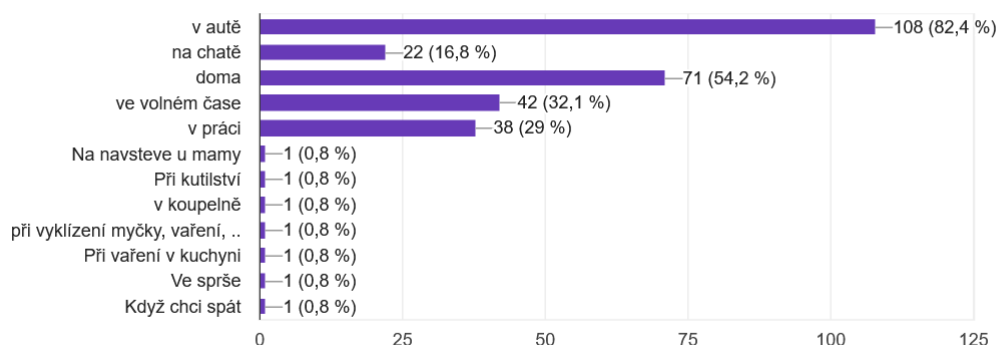
108 odpovědí

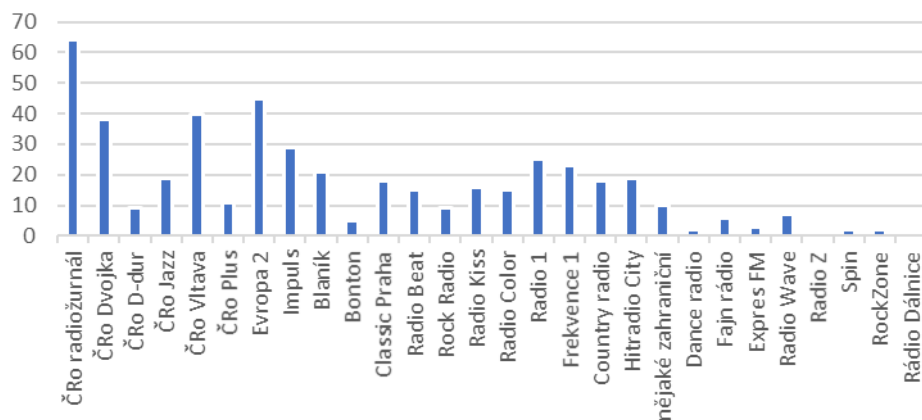
7. Při jaké příležitosti posloucháte rádio?

 Kopírovat

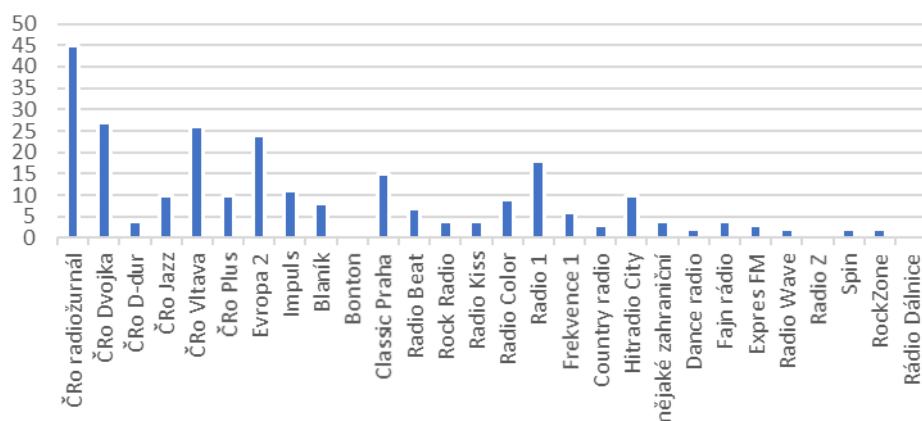
131 odpovědí

8. Které z následujících stanic posloucháte?

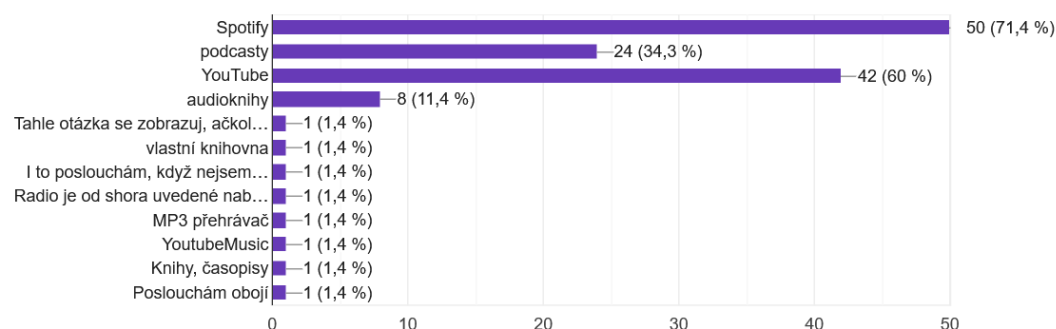
9. Které z následujících stanic preferujete?

10. V případě, že jste zaškrtnli ne, co vám nahrazuje rádio?

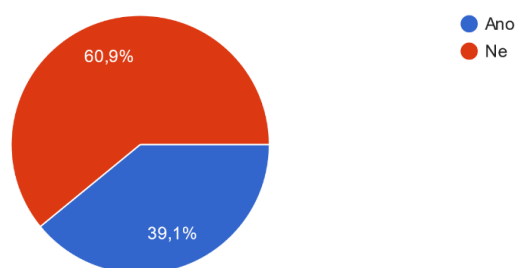
 Kopírovat

70 odpovědí

11. Slyšeli jste o rozhlasových kvótách?

151 odpovědí

12. Pokud ano, jaký je váš názor na tuto problematiku – mělo by se to zavést i v ČR?

1. Pokud by se jednalo pouze o téma "česká versus zahraniční" tvorba, tak zavedení kvót nepodporuji. Pokud by kvóty měly sofistikovanější systém, který by definoval povinnost hraní i jiné než mainstreamové hudby v podání dinosaurů typu Helena Vondráčková nebo naopak nekvalitních samohrajek typu Mirai, tak mi zavedení kvót dává smysl. Kvóty, které by podpořily vysílání hudby nadčasových nemainstreamových interpretů, by jistě osvěžily českou kulturní scénu. Ale obecně, kvalitní dramaturg je jistě lepší varianta než sebezpracovanější kvóty.

2. V ČR by měly být povinně kvóty na zařazení kvalitní nezávislé české hudby na podporu vycházejících talentů, které si prostor v éteru zaslouží na základě kvality, a nikoliv poptávce po prefabrikovaném odpadu, který česká scéna generuje.

3. Myslím si, že nedává smysl to zaměřovat jen na "mateřský jazyk", protože spousta lidí preferuje vytvářet hudbu i v jiném jazyce. Dává mi ale smysl, aby se obecně rozhlasové stanice více zaměřovaly na místní tvorbu, nicméně nevím, jestli

je ta cesta v tom nastavovat nějaké kvóty – zní to spíš jako cenzura, která ještě ke všemu ani nezajišťuje kvalitní dramaturgii.

4. Ta problematika je složitější. Ta domácí tvorba pak většinou jede v rotacích mezi 2:00 - 4:00 ráno, aby to nahnali. Všeobecně s tím spíš nesouhlasím.

5. Podle mně nelze takto procentuálně určit, každá stanice k tomuto přistupuje jinak a některé by to mohlo i poškodit, takže za mě ne, ačkoliv podpora české tvorby by byla na místě, ale jinou formou.

6. Já myslela, že už to tu je! Že proto furt hrajou ty nechutnosti a la Jelen a Kryštof a Pokáč a Xindl X

7. Myslím si, že by se česká scéna a tvorba měla podpořit. Měli bychom znát svou tvorbu a být na ní pyšní.

8. Plošně pro každé rádio nesouhlasím, protože si myslím, že česká scéna není tak bohatá, aby mohla zaplnit 25 % času všech radií odlišných žánrů. Hrozilo by asi časté opakování skladeb.

9. Je to naprostý nesmysl. Tuzemské skladby musí být primárně konkurence schopné kvalitní světové tvorbě, zavedení kvót to nevyřeší (spíš naopak zhorší). Do určité míry bych pochopil zavedení kvót na veřejnoprávních stanicích, byť s tím nesouhlasím. Ale zavádění kvót na ostatních stanicích je velmi špatně.

10. Dost záleží... Myslím si, že je dobré podporovat české umělce, kteří ale zároveň vytvářejí kvalitní hudební dílo a podporovat třeba české hudební dědictví (lidová hudba např.) by mi dávalo taky smysl. Dělat takové kvóty, které zahrnují i komerční hudební odvětví je podle mě zbytečné.

11. Asi záleží na tom, kam se jako stát a společnost budeme chtít ubírat. Já jsem za to, aby se hrála, tvořila a podporovala česká hudba a procentuální nařízení (a z toho plynoucí OSA atp.) by tomu mohlo i pomoci. Myslím si, že máme jako Češi pořád co nabídnout.

12. Ano, ale omezení by mělo být stejné jak u veřejnoprávních rádií, tak i u soukromých

13. Myslím, že je takové vysílání určitě dobrý nápad, aby se zachovalo národnostní cítění (popřípadě nadále podporovalo). Tak jako všechno má vlastní propagandu, tak i české hity (a spolu s tím česká kultura obecně) by měly být propagovány a podporovány. Ale samozřejmě je těžké vybalancovat poptávku posluchačů, kteří jsou vystavováni nespočetnému obsahu na internetu s nějakým vlastním českým programem. Je to těžký boj, určitě by se rádio mělo smířit s tím, že má vedle sebe velkou konkurenci (oproti minulosti) a musí přijít na něco unikátního, což by mohla být zaručená kvalita vysílání a národnostní unikátnost.

14. Mnohem důležitější by mi přišla aktualizace dramaturgie.

15. Mám pocit, že se to částečně dodržuje. U některých stanic (z hlediska žánru) by to mohlo být obtížnější. Jako forma podpory tuzemských umělců je to zajímavé (zařadila bych mezi ně i ty slovenské), ani tak ale nedokážu jednoznačně odpovědět, zda by zavedení kvót bylo dobrým krokem.

16. Nemyslím si, že je vhodné takto omezovat podnikání druhých osob. Na druhou stranu se jedná o podporu české tvorby a tím o nepřímou podporu české ekonomiky. Tudíž mám z těchto kvót smíšené pocity. Stále ale převažuje ten, že by se podnikání rádiových stanic nemálo tímto způsobem omezovat.

17. Mohlo by, pro větší možnost produkce domácích umělců, ale jde i o kvalitu, nejen o kvantitu.

18. Ano, je spousta českých umělců, kteří by si v tomto médiu zasloužili větší prostor

19. Ne, česká hudba není zas tak skvělá.

20. Myslím, že by se měla podporovat tvorba v mateřštině, ale přes kvóty cesta nevede.

21. Nemyslím si, dle repertoáru si každý posluchač může vybrat, jakou stanici chce poslouchat. A pokud to je jen hudba ze zahraničí, tak proč ne.

22. Na soukromých radiích by neměly být kvóty, ať si určí, co chtějí hrát. Maximálně nějaká menší kvóta by mohla být na veřejnoprávních radii. Ale spis jsem proti. Takto se čeští hudebníci aspoň musí snažit, aby česká hudba byla lepší a konkurovala zahraniční hudbě.

23. Pokud se dodrží pravidlo, že lokální tvorba nesmí být starší než pár let, proč ne. Rádio Blaník je totiž postrach.

24. Bavily jsme se o tom spolu, myslím že ideální by bylo udělat nějakou stanici pro mladé, kde si člověk naladí mladou českou hudbu. Tedy spíše by se měly podporovat rádia s mladou českou hudbou. Než aby se ovlivňovala všechna rádia typu klasiky či rádio Color.

25. Kvóty nejsou ideálním řešením. Pozitivní motivace by mohla v místním kontextu být efektivnější.

26. Rozhodně ne – vede k přepjatému nacionalismu, který je moderní liberální společnosti nutně cizí.

27. Nemělo. Z mého pohledu jde o obtížně odůvodnitelnou tendenci populisticky brnkat na nacionalistickou strunu. To není mé harfy tón.

28. Ne všichni posluchači preferují českou hudbu. Stanice sama by si měla rozhodnout jaké písničky chce hrát.

29. NE, o dramaturgii by měla rozhodovat kvalita, a ne status v občance. Navíc jak budeme definovat co je to "české", kdy je třeba dát prostor i menšinám žijícím v ČR. Takže NE!

30. Myslím, že to ničemu nepomůže, spíš uškodí. Nabídka české hudby není tak široká, a co si budeme povídat, až na pár hitů, nemůže konkurovat světové pop.

31. Pokud ano, tak pouze ve veřejnoprávních

32. Nemám na to názor, respektive nezamýšlela jsem se. Ale přijde mi důležité v rámci udržení jazyka, aby nebyl vytlačen např. angličtinou apod. To neznamená, že nepodporuji, aby posluchači měli přístup i k jiným jazykům na rádiových stanicích. Dnes je hezkým příkladem např. vysílání v ukrajinském jazyce.